Kristiania

KRISTIANIA RAPPORTSERIE

KI i norsk journalistikk

Jakten på utvikling, frykten for å miste kontroll og dilemmaene rundt «avsendermoral»

Forfattere: Gunhild Ring Olsen, Håvard Kiberg, Anders Olof Larsson, Kjersti Thorbjørnsrud og Bente Kalsnes

KRISTIANIA RAPPORT 2026 / 01

Kirkegata 24-26
0153 Oslo
kristiania.no

Kristiania rapportserie
Kristiania rapportserie omfatter forskningsrapporter, utredninger, og andre faglige arbeider utgitt av Høyskolen Kristiania. Rapportene utgis digitalt som åpent tilgjengelige publikasjoner med Creative Commons-lisenser. Avdeling for forskningskommunikasjon og innovasjon har redaksjonelt ansvar for serien.

Tittel: KI i norsk journalistikk: Jakten på utvikling, frykten for å miste kontroll og dilemmaene rundt «avsendermoral». *Kristiania rapport 2026 / 01*, Høyskolen Kristiania.

Denne rapporten er utarbeidet ved Institutt for Kommunikasjon ved Høyskolen Kristiania på oppdrag fra Fritt Ord.

Forfattere: Gunhild Ring Olsen, Håvard Kiberg, Anders Olof Larsson, Kjersti Thorbjørnsrud og Bente Kalsnes. Alle forfatterne er forskere ved Institutt for kommunikasjon, Høyskolen Kristiania.

Faglig kvalitetssikring: Ketil Raknes, instituttleder, Institutt for kommunikasjon, Høyskolen Kristiania

Forsidedesign:
Seniordesigner Svein Meek, Avdeling for merkevare og markedsføring, Høyskolen Kristiania.

Redaksjonell tilrettelegging:
Tove Rømo Grande, Enhet for forskning og internasjonalisering

Koordinator av digital tilgjengeliggjøring og søkbarhet:
Spesialbiblotekar Vida Saure, Høyskolen Kristiania – Biblioteket.

Publisering: https://doi.org/10.57933/4tq9-n526

Identifikatorer: ISSN: 2703-9439 ISBN: 978-82-93953-21-0 (trykt), 978-82-93953-22-7 (elektronisk)

CC BY

Kristiania

Innhold

Forord **5**

Sammendrag **7**

1. Innledning **9**

2. Tidligere forskning på KI i journalistikken **10**

2.1 Forskning på bruk av KI *10*

2.2 Forskning på holdninger til bruk av KI *12*

2.3 Forskning på KIs risiko og begrensninger *12*

3. Metode **14**

3.1 Spørreundersøkelse *14*

3.2 Dybdeintervjuer *15*

3.3 Bruk av KI i dette forskningsprosjektet *16*

4. Bruk av og holdninger til KI i norske redaksjoner **17**

4.1 Oversikt over bruk av KI *17*

Hvor mange bruker KI, og hvem er de? 17

Hvilke typer KI brukes? 19

Hva brukes KI til? 21

4.2 Retningslinjer og opplæring *23*

Hvilke retningslinjer finnes, og hvordan brukes de? 23

Hvilken opplæring i KI får journalister og redaktører? 25

4.3 Holdninger til KI *27*

Holdninger på tvers av roller og organisasjonstyper 27

Grensene for bruk av KI i journalistikken 28

4.4 Uro og bekymring for bruk av KI *30*

Samfunnskonsekvenser og utfordringer for journalistikken 30

En debatt mellom KI? 31

Frykt for "hype" og en svekket offentlighet 32

5. Konkluderende diskusjon **34**

Referanser **37**

Vedlegg **40**

Vedlegg 1: Faktoranalyse *40*

Vedlegg 2: Regresjonsanalyse holdning *42*

Kristiania

Forord

Høsten 2025 ble vi kontaktet av Fritt Ord. Oppdraget var å finne ut hvordan norske journalister bruker KI i arbeidshverdagen sin. Denne rapporten presenterer hovedfunnene fra forskningsprosjektet *KI i journalistikken* finansiert av Fritt Ord og gjennomført av forskere ved Institutt for kommunikasjon ved Høyskolen Kristiania. Prosjektet ble først ledet av professor Bente Kalsnes, før førsteamanuensis Gunhild Ring Olsen, begge ved Institutt for kommunikasjon, Høyskolen Kristiania, overtok i august 2026. Vi ønsker å takke Fritt Ord for finansieringen og Høyskolen Kristiania for medfinansiering i form av forskernes egentid. Vi vil også takke Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening, Landslaget for lokalaviser og Mediebedriftenes Landsforening for innspill og praktisk hjelp til utførelsen av spørreundersøkelsen, Medieundersøkelsen ved Erik Knudsen for at vi fikk lov til å inkludere noen av våre egne spørsmål rundt KI i 2026-utgaven, samt rapportere fra alle spørsmål om KI. Vi vil også takke de 18 journalistene og redaktørene som stilte til intervju. Til slutt vil vi takke instituttleder Ketil Raknes ved Institutt for kommunikasjon, Kristiania, for hans engasjement og tilrettelegging. I tillegg til denne rapporten, skal funnene fra prosjektet publiseres i vitenskapelige artikler. Disse artiklene vil gi dypere analyser enn det vi har plass til her.

Oslo, oktober 2026

Gunhild Ring Olsen
Bente Kalsnes
Håvard Kiberg
Anders Olof Larsson
Kjersti Thorbjørnsrud

Sammendrag

Denne rapporten presenterer en undersøkelse av hvordan norske journalister og redaktører i nasjonale, regionale og lokale redaksjoner bruker KI, og hvilke holdninger de har til den nye teknologien. Den fokuserer særlig på bruk av KI i ulike deler av den redaksjonelle prosessen, hvilke retningslinjer som finnes for bruk av KI i norske redaksjoner, og hvilken opplæring redaktører og journalister får. I tillegg undersøker den grensedragninger og bekymringer og uro i forhold til KI. Hva synes redaktører og journalister det er greit å bruke KI til i det daglige arbeidet, og hva synes de ikke er greit? Og hva med bekymringer knyttet til KI, både når det gjelder etikk og på profesjons- og samfunnsnivå? Rapporten ser også på om det er store forskjeller mellom redaktører og journalister når det kommer til bruk og holdninger, og hvorvidt redaksjonstype (lokal, regional, eller nasjonal) har noe å si.

Bakgrunnen for rapporten er at generativ KI, etter den første åpne forhåndsvisningen av ChatGPT i november 2022, gradvis har inntatt journalistikken. Siden har diskusjonen gått: Er KI den største trusselen journalistikken hittil har sett, eller vil den nye teknologien tvert imot redde en profesjon som har slitt med tillit, nyhetsvaner og inntekter de siste tiårene?

Datagrunnlaget består av en landsomfattende spørreundersøkelse (N = 849) blant Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening sine medlemmer utført i mars/april 2026, samt intervjuer med til sammen 18 redaktører og journalister fra seks ulike redaksjoner i perioden fra mai til oktober 2026.

Funnene viser at bruken av KI er godt etablert i norske redaksjoner, og at over 60 prosent av de spurte redaktørene og journalistene bruker KI-verktøy daglig. Ikke uventet, er det særlig ChatGPT og Gemini som dominerer, samt verktøy redaksjonene og journalistene har utviklet selv med disse som utgangspunkt. Når det gjelder bruksområder, er variasjonen stor. Mens cirka en femtedel lar KI generere fullstendige utkast til nyhetssaker ut fra lydopptak, bruker flertallet KI-verktøy kun til støtte i arbeidsprosessen, som for eksempel til idégenerering, sparring, forbedring av tekst, transkribering og oversetting. Jevnt over bruker redaktører KI oftere og til flere oppgaver enn journalistene. Funnene viser også at et flertall av journalistene savner et tydeligere internt regelverk i forhold til KI-bruk, og at journalister i redaksjoner som har retningslinjer ofte ikke alltid er klar over dem.

Når det gjelder holdninger til KI, viser spørreundersøkelsen at norske journalister og redaktører er noe avventende. Samtidig er redaktørene mer positive enn journalistene, og typen organisasjon ser ut til å ha betydning, ettersom journalister og redaktører i nasjonale redaksjoner viser større skepsis til KI enn de som arbeider i regionale og lokale redaksjoner. I intervjuene peker både journalister og redaktører på at det er flere områder menneskelige journalister fortsatt behersker bedre enn KI, som menneskemøter og skildringer. Derfor, påpeker de, bør ikke feature- og dybdesaker settes ut til KI. Korte nyhetsrapporter, og det å finne mønstre i et stort datamateriale, kan KI imidlertid gjøre raskere og ofte bedre enn mennesker, mener de. Hovedbekymringen blant både journalister og redaktører ser ut til å være å miste kontrollen over det journalistiske produktet, noe som igjen kan svekke tilliten til den journalistiske institusjonen ytterligere.

Overordnet ser vi at bruken av KI blant norske journalister og redaktører varierer og at holdningene spriker, noe som gir inntrykk av en individbasert praksis preget av personlig initiativ. Noen bruker KI-verktøy minst mulig, noen bruker dem til støtte, noen føler de ikke har god nok oversikt og ikke henger med, og noen mener verktøyene kan og bør inn i de fleste deler av den journalistiske arbeidsprosessen. Og mens noen ser uante muligheter for effektivisering og berikelse av journalistikken, ser andre en trussel mot den menneskeskapte offentligheten. Dette gir et bilde av at bruken av KI i norsk presse fortsatt er i en oppstartsfase, der hva som er best bruk og konsekvensene av denne bruken fortsatt er uviss for de fleste.

1. Innledning

I løpet av det siste tiåret har integreringen av kunstig intelligens (KI) i journalistikken utviklet seg fra grunnleggende datastøttet rapportering til avanserte generative verktøy. KI påvirker i dag hele den journalistiske verdikjeden, fra hvordan journalister samler inn, bearbeider og formidler informasjon, til hvordan publikum finner, konsumerer og samhandler med nyhetsinnhold. Teknologien er blitt introdusert med løfter om mer effektive arbeidsprosesser, økt produktivitet og nye muligheter for innovasjon og verdiskaping. Norske redaksjoner har allerede vist hvordan KI kan styrke journalistikken ved å gjøre det mulig å søke i og analysere store dokumentmengder, utvikle journalistiske hypoteser og avdekke saker som ellers ville vært langt mer tid- og ressurskrevende (se f.eks. iTromsø, 2025). Samtidig reiser utviklingen grunnleggende spørsmål om journalistisk kvalitet, transparens og forholdet mellom menneskelig og maskinell beslutningstaking, og hvordan teknologien kan utfordre etablerte rutiner for kildekritikk, autentisitetskontroll og kvalitetssikring. En større, internasjonal undersøkelse viser dessuten at publikum generelt foretrekker journalistikk produsert av mennesker, særlig i komplekse saker om politikk, konflikt og kriminalitet, der det er viktig at presisjonsnivået er høyt (Reuters Digital News Report, Newman et al. 2024). Samtidig som mulighetene for journalistisk arbeid utvides, utfordrer KI altså etablerte journalistiske normer og praksiser, og fører til nye krav til profesjonell kompetanse, redaksjonell kontroll og journalistisk ansvar. Generelt kan det se ut til at den offentlige debatten om KI og journalistikk, i tråd med det Fenn og Raskino (2008) kaller en "hype cycle", har utviklet seg fra en fase der forventninger og suksesshistorier dominerte i større grad, til en mer desillusjonert fase, der flere av svakhetene ved den nye teknologien trekkes fram. Titler som "Gunnar Stavrum om KI: – Et mirakel for redaktørstyrte medier" (Simonsen, 2024) har med andre ord blitt færre, mens saker om Pangram-gjennomganger, KI-avsløringer av anonyme kilder, stofftyveri og titler som "Veien til journalistikkens irrelevans er brolagt med snarveier" (Larsen, 2026), er blitt flere.

Prosjektet *KI i journalistikken*, finansiert av Fritt Ord og gjennomført av forskere ved Institutt for kommunikasjon, Høyskolen Kristiania, undersøker hvordan norske journalister bruker og forholder seg til KI i sin arbeidshverdag. Gjennom et mixed methods-design, bygger prosjektet på en kvantitativ, landsdekkende spørreundersøkelse blant medlemmene i Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening (N = 849) og 18 dybdeintervjuer med redaktører og journalister fra seks strategisk utvalgte lokale, regionale og nasjonale redaksjoner. I denne rapporten presenteres hovedfunnene fra prosjektet, basert på problemstillingen: *Hvordan bruker norske journalister og redaktører i lokale, regionale og nasjonale nyhetsredaksjoner KI i arbeidshverdagen sin, og hvilke holdninger har de til den nye teknologien?* Mer spesifikt ser vi både på generell KI-bruk, hvilke KI-modeller som brukes, hva KI brukes til, samt vurderinger av retningslinjer og opplæring. Når det kommer til holdninger, undersøkes både holdninger til KI generelt, samt uro og bekymring knyttet til journalistisk bruk av KI.

Rapporten redegjør først kort for tidligere relevant forskning, deretter følger en beskrivelse av den metodiske framgangsmåten, før hovedfunnene fra prosjektet blir presentert og diskutert. Gjennom analysene av norske redaktører og journalisters bruk og holdninger til KI, bidrar dette prosjektet til den pågående, kritiske undersøkelsen av hvordan nye praksiser, infrastrukturer og teknologier påvirker journalistikken.

2. Tidligere forskning på KI i journalistikken

Forskningen på KI og journalistikk har etter hvert blitt nokså omfattende, og den fokuserer særlig på hvordan teknologien brukes, hvilke muligheter den gir, og hvilke utfordringer den skaper. Den peker også på at algoritmer og automatiserte systemer på ingen måte er noe nytt, men noe som har preget journalistikken i flere tiår (Diakopoulos, 2007). I starten hadde teknologien imidlertid et relativt avgrenset anvendelsesområde og fungerte først og fremst som et verktøy for å effektivisere informasjonsinnhenting, identifisere mønstre og sammenhenger i data og legge til rette for nye former for undersøkende journalistikk (Thurman, 2019). Utover 2010-tallet ble algoritmer i økende grad også tatt i bruk til å automatisere deler av selve nyhetsproduksjonen, da "automatisert journalistikk" vokste fram som en ny form for datadrevet nyhetsproduksjon, hvor algoritmiske systemer bistod journalisten i å produsere og publisere ferdige nyhetstekster (Graefe, 2016). Dette gjaldt særlig saksområder som sportsresultater, finansstoff eller værmeldinger, der tallbaserte data kunne analyseres og omformes til nyhetstekster ved hjelp av enkle forhåndsdefinerte regler. Parallelt utviklet anbefalingssystemer og analyseverktøy seg til sentrale komponenter i nyhetsdistribusjonen, hvor algoritmer i økende grad påvirket hvilke nyheter som ble distribuert til og synliggjort for ulike brukere, blant annet gjennom personalisering av innhold og analyse av publikums bruksmønstre (Diakopoulos, 2019).

Gjennombruddet for generativ KI i 2022 markerte imidlertid en markant utvidelse av den algoritmiske teknologiens anvendelsesområde (Molla & Ahsan, 2025). Generativ KI kjennetegnes i seg selv av maskinlæringsbaserte modeller som trenes på svært store datamengder for å gjenkjenne statistiske mønstre i språk, bilder og annen informasjon, og som på bakgrunn av disse mønstrene kan generere nytt og unikt innhold, inkludert tekst, bilder, lyd eller kode (Simon, 2024). Hva som faktisk kan betegnes som "kunstig intelligens" er imidlertid omdiskutert, og Simon (2024) understreker at dagens KI-systemer fortsatt må forstås som avgrenset (en type "narrow") intelligens: Systemer som simulerer menneskelige ferdigheter innenfor bestemte domener, uten selv å besitte bevissthet eller en helhetlig forståelse av verden. Dagens språkmodeller (LLM-er) kan likevel anvendes bredt, på tvers av en rekke tekstbaserte oppgaver og utgjør i dag en kompleks og allsidig teknologi med potensial til å støtte hele den journalistiske arbeidsprosessen.

I det følgende vil vi, ut fra denne rapportens fokus på journalister og redaktørers bruk og holdninger, se nærmere på hva forskningen sier om generativ KI (heretter bare kalt KI) sine bruksområder, hvordan journalister forholder seg til den nye teknologien, samt hvilke kjente risikoer og begrensninger den fører med seg.

2.1 Forskning på bruk av KI

Forskningen antyder at det eksisterer en forsiktig optimisme knyttet til mulighetene generativ KI i dag tilbyr journalistikken (Molla & Ahsan, 2025; Cools & Diakopoulos, 2024). Journalister som allerede bruker eller eksperimenterer med generativ KI, trekker særlig fram mulighetene for økt effektivitet og skalerbarhet (Cools & Diakopoulos, 2024; Molla & Ahsan, 2025). De peker også på at KI kan brukes til å bearbeide store informasjonsmengder, identifisere mønstre og sammenhenger og tilpasse innhold til ulike målgrupper og publiseringsplattformer. Cools og Diakopoulos (2024) deler disse bruksområdene inn i fire faser: nyhetsinnsamling, nyhetsproduksjon, nyhetsverifisering og nyhetsdistribusjon:

1. Nyhetsinnsamling: Den første fasen omfatter idéutvikling, informasjonsinnhenting og gjennomgang av større mengder materiale. KI kan her brukes til å effektivisere søk, samle inn relevant innhold fra nettbaserte kilder og identifisere trender eller mulige nyhetssaker (Cools & Diakopoulos, 2024; Molla & Ahsan, 2025; Simon, 2024). Teknologien kan også synliggjøre mønstre og avvik som journalister

ellers kunne oversett eller ikke hatt kapasitet til å undersøke. Cools og Diakopoulos (2024) viser for eksempel til verktøyet "Lead Locator", utviklet av *The Washington Post*, som analyserer geografiske og demografiske forskjeller i valgdeltakelse og som dermed kan identifisere mulige avvik og interessante spor journalister kan undersøke videre. KI kan også gjøre store dokument- og datamengder mer søkbare og håndterbare, og dermed støtte ulike former for gravende eller undersøkende journalistikk (Fridman, Krøvel & Palumbo, 2023; Veerbeek, 2025). På den måten kan KI utvide journalistenes kapasitet til å både finne og utvikle saker de ellers ikke ville hatt kapasitet til å identifisere eller følge opp.

2. Nyhetsproduksjon: Produksjonsfasen viser til det videre arbeidet med å utforme, bearbeide og produsere journalistisk innhold. Her kan KI brukes til alt fra tekniske og språkstøttende oppgaver, som transkribering, oversettelse, språkvask og oppsummering, til mer redaksjonelle oppgaver som å utarbeide tekstutkast, faktabokser, overskrifter eller ingresser (Cools & Diakopoulos, 2024; Molla & Ahsan, 2025; Simon, 2024). KI kan også støtte arbeidet med dataanalyse eller datavisualisering, samt utvikle illustrasjoner, grafikk og andre visuelle skisser. På denne måten kan teknologien bidra til å tilpasse og utforme journalistisk innhold til ulike formater og publiseringsflater (Molla & Ahsan, 2025; Simon, 2024). Bruken spenner dermed fra praktisk støtte til mer direkte generering og utforming av journalistisk innhold.

3. Nyhetsverifisering: Verifiseringsfasen viser til arbeidet med å kontrollere opplysninger og etterprøve påstander. KI kan her brukes til å identifisere påstander, trekke ut relevante opplysninger og kontrollere tall, data og annen informasjon mot tilgjengelige kilder. Cools og Diakopoulos (2024) viser for eksempel til verktøyene Factrank og Full Fact, som blant annet kan identifisere tallbaserte uttalelser fra politikere og andre maktpersoner, for så å kontrollere opplysningene det refereres til. Dette gjør det enklere for journalister å finne fram til opplysninger som bør undersøkes nærmere. KI-verktøyene tilbyr altså en systematisering av arbeidet, som i tur effektiviserer deler av faktasjekkingen og verifikasjonsarbeidet. Samtidig peker forskningen på en utstrakt skepsis mot å bruke generativ KI i selve verifiseringsarbeidet (Cools & Diakopoulos, 2024). Journalister framhever særlig at kontroll av kilder og opplysninger bør være en grunnleggende, menneskelig oppgave, selv om KI kan fungere som støtte i enkelte situasjoner med tidspress.

4. Nyhetsdistribusjon: Distribusjonsfasen refererer særlig til arbeidet med å tilpasse og formidle journalistisk innhold til ulike publiseringsflater og publikumsgrupper. Her kan KI og algoritmiske analyseverktøy blant annet brukes til å optimalisere overskrifter og innhold, produsere teasere til sosiale medier, planlegge publisering og utforme nyhetsbrev. Verktøy som Chartbeat og Smartocto kan gi redaksjonene innsikt i hva publikum leser, reagerer på og deler, og brukes også til å teste ulike presentasjonsformer gjennom såkalte A/B-tester (Cools & Diakopoulos, 2024). Slik kan redaksjonene få et bedre grunnlag for å tilpasse innhold og formater til ulike målgrupper, og vurdere hvordan, når og til hvem journalistisk innhold skal distribueres (se også Molla & Ahsan, 2025; Simon, 2024).

Samlet viser de fire fasene at generativ KI inngår i stadig flere deler av det journalistiske arbeidet, fra innhenting og verifisering av informasjon til produksjon og distribusjon av innhold. Når det gjelder spørsmål om hvordan økonomi, kompetanse, organisering og redaksjonell kultur former mulighetene for å ta teknologien i bruk, er studiene færre. Ett unntak er Wilczek, Haim og Thurman (2024) som viser at begrensede ressurser både kan øke behovet for effektivisering og gjøre det vanskeligere å implementere KI på en god måte. Overordnet kan både økonomi, teknologisk kompetanse, eierskap og organisering gi mindre redaksjoner dårligere forutsetninger enn større og mer ressurssterke aktører (se også Eder & Sjøvaag, 2025). Tilsvarende finner Cifliku og Heuers (2026) at begrenset kompetanse og organisatorisk kapasitet gjør det vanskelig for lokale redaksjoner å utnytte KIs fulle potensial. Studien stiller også

spørsmål ved hvorvidt kjernen i lokaljournalistikken, som lokal kunnskap, nærhet til lokalsamfunnet, kontekstforståelse og direkte kontakt med lokale kilder, lar seg ivareta av dagens KI-systemer.

2.2 Forskning på holdninger til bruk av KI

Når det gjelder holdninger til bruk, ser flere på implementeringen av KI som en mulighet for effektivisering, økt kapasitet og nye arbeidsformer. Samtidig beskrives teknologien først og fremst som et støtteverktøy, der den journalistiske og kritiske vurderingen fortsatt ligger hos mennesker (Cools & Diakopoulos, 2024; Molla & Ahsan, 2025; Simon, 2024). I tråd med litteraturen rundt den automatisert journalistikkens fremvekst, anses menneskelig kompetanse som særlig viktig i oppgaver som krever kritisk vurdering, kreativitet, kontekstforståelse og etisk eller moralsk skjønn (Susskind og Susskind, 2015; se også Van Dalen, 2012; Olsen, 2021). Dette peker mot det Diakopoulos (2019) kaller en mer "hybrid" journalistikk, hvor menneskelige og teknologiske kapasiteter kombineres og oppgaver fordeles mellom journalister og teknologiske systemer (Diakopoulos, 2019). Denne utviklingen byr på muligheter for å effektivisere og utvide deler av journalistikkens praksiser, samtidig som avveininger knyttet til spørsmål om pålitelighet, ansvar og kontroll stadig krever menneskelige vurderinger.

Holdninger til KI ser også ut til å avhenge av hvilke ulike roller og rolleforståelse journalister, redaktører og andre redaksjonelle aktører har. Møller, Cools og Skovsgaard (2026) viser for eksempel at journalisters syn på og bruk av generativ KI varierer etter hva slags rolle de identifiserer seg med. Gjennom en spørreundersøkelse med 299 danske journalister finner de at underholdningsjournalister i større grad bruker KI til tekstproduksjon og publikumsarbeid, mens at såkalte "vakthundjournalister" balanserer mulighetene for effektivitet og nøyaktighet med verdier knyttet til autonomi, pålitelighet og ansvar. Andre roller er preget av skepsis knyttet til transparens, jobbsikkerhet og arbeidets meningsfullhet. Studien understreker dermed at journalisters bruk og syn på KI må ses i sammenheng med deres profesjonelle identitet, arbeidsoppgaver og verdisyn. Olsen (2023) viser dessuten at automatisering av journalistisk arbeid kan få ulik betydning for ulike grupper i redaksjonen. I sin studie av to norske redaksjoner opplevde utviklere og enkelte redaktører større autonomi og nye muligheter for kompetanseutvikling, mens journalister opplevde mindre variasjon, færre muligheter for faglig utvikling og redusert kontroll over eget arbeid. Teknologiens betydning avhenger dermed både av hvilken rolle man har, og hvordan arbeidsdelingen organiseres.

2.3 Forskning på KIs risiko og begrensninger

I tillegg til å se på bruksområder, stiller forskningen en rekke spørsmål om begrensninger, risiko og konsekvenser knyttet til den stadig økende KI-bruken. En av de mest sentrale utfordringene som løftes fram er risikoen for at KI-modeller produserer feilinformasjon eller såkalte "hallusinasjoner", som igjen knyttes til falske nyheter, en stadig mer uoversiktlig medieoffentlighet, og dermed potensielt større, demokratiske problemer (Yadlin & Merciano, 2024; Bandara, 2024). Også problemer med skjevhet (såkalt "bias") i modellenes treningsgrunnlag trekkes fram som bekymringsverdige, ettersom slike skjevheter kan påvirke hvilke perspektiver og saker som løftes fram og blir synliggjort i den bredere samfunnsdiskursen (Castillo-Campos et al., 2024; Gutiérrez-Caneda et al., 2024; Breazu & Katsos, 2024). I tillegg pekes det på grunnleggende utfordringer knyttet til transparens og innsyn i hvordan de ulike modellene faktisk fungerer, for eksempel når det gjelder hvilke datagrunnlag og kilder de bygger på, eller hvilke normative og etiske vurderinger som er gjort underveis (Piasecki et al., 2024; Molla & Ahsan, 2025). Denne

manglende gjennomsiktigheten gjør det vanskelig å forstå hvordan modellene kommer fram til de svarene og tekstforslagene de gjør (se Molla & Ahsan, 2025 eller Cools & Diakopoulos, 2024).

Det er også forsket mye på hvordan bruk av KI kan føre til en forflatning eller homogenisering av nyhetsproduksjonen (González-Arias et al., 2024). Forflatningen gjelder både språk og uttrykksform, hvor stil, tone eller dramaturgi i økende grad standardiseres eller flates ut, samt forflatning i forhold til de redaksjonelle journalistiske vurderingene som tas. Mer overordnet finner forskningen dessuten en tydelig bekymring knyttet til hvordan det stadig tettere avhengighetsforholdet mellom nyhetsmedier og store, globale teknologileverandører, truer redaksjonell autonomi, der eksterne aktører får økt makt over og betydning for hvilke verktøy, arbeidsprosesser og distribusjonskanaler som benyttes (Díaz-Noci, 2020; Kuai, 2024; Simon, 2022).

Forskningen er også opptatt av en rekke mer konkrete anvendelsesområder hvor KI ikke strekker til. Flere studier framhever for eksempel at KI enn så lenge har en begrenset evne til å ta egne journalistiske vurderinger knyttet til å identifisere og vurdere sakers nyhetsverdi (Thäsler-Kordonouri, S., & Koliska, M., 2025). Det påpekes også at dagens modeller sliter med å forstå kontekst og dermed er lite egnet til å produsere saker tilpasset spesifikke, konkrete situasjoner (Breazu and Katsos, 2024; González-Arias et al., 2024). Når det kommer til journalistenes egen nytte av teknologien, stilles det spørsmål ved om KI-bruk kan bidra til å svekke journalistenes kritiske og faglige vurderinger (Cools & Diakopoulos, 2024), eller om teknologien faktisk bidrar til å frigjøre tid til andre oppgaver. I en norsk studie finner for eksempel Olsen (2023) at journalister i liten grad opplevde at automatiseringen av journalistikken ga mer tid til research og fordypning.

Overordnet har bekymringene over KI-bruk i den redaksjonelle prosessen synliggjort et behov for å øke redaksjoners KI-kompetanse ("literacy"), samt å utvikle tydelige redaksjonelle retningslinjer for når KI kan og bør brukes journalistisk (García-Faroldi et al., 2025). Ifølge forskningen bør slike retningslinjer blant annet forsøke å avklare hvilke oppgaver KI kan brukes til, hvordan informasjon fra KI bør kontrolleres og verifiseres og hvordan bruk av KI skal kommuniseres til publikum (García-Faroldi et al., 2025). Samtidig står grunnleggende spørsmål knyttet til journalistisk autonomi og kontroll sentralt. Flere forskningsartikler diskuterer utfordringene ved utstrakt bruk av KI, samtidig som det redaksjonelle ansvaret skal forankres hos journalister og redaktører (Molla & Ahsan, 2025). Det advares også om at ukritisk bruk, feil og begrenset menneskelig kontroll kan svekke både journalistikkens troverdighet og publikums tillit til mediene, noe som på sikt kan undergrave journalistikkens samfunnsrolle og demokratiske funksjon (Molla & Ahsan, 2025; Simon, 2024; Becker et al., 2025).

Oppsummert finnes det mye forskning på begrensingene til KI, samt bruk og holdninger. Kunnskapen om hvordan bruk og holdninger varierer mellom lokale, regionale og nasjonale redaksjoner, samt mellom redaksjonelle roller, er imidlertid begrenset. Dette gjelder særlig i en norsk mediekontekst, der redaksjonene opererer innenfor særegne institusjonelle, økonomiske og mediepolitiske rammer (Syvertsen et al., 2014). Ved å undersøke bruk og holdninger til KI blant norske journalister og redaktører i lokale, regionale og nasjonale nyhetsredaksjoner, er denne rapporten et bidrag til å tette dette forskningshullet.

3. Metode

For å undersøke hvordan norske journalister og redaktører i lokale, regionale og nasjonale nyhetsredaksjoner bruker KI i arbeidshverdagen sin, og hvilke holdninger de har til den nye teknologien, har prosjektet et mixed methods design. Det empiriske datagrunnlaget består av to hovedkomponenter: En kvantitativ, landsdekkende spørreundersøkelse blant medlemmene til Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening (N = 849), gjennomført i mars og april 2026, og kvalitative, semistrukturerte dybdeintervjuer (N = 18), gjennomført mellom mai og oktober 2026 i seks strategisk utvalgte lokale, regionale og nasjonale redaksjoner. Mens den kvantitative spørreundersøkelsen kartlegger overordnede trender både når det kommer til bruk og holdninger, forklarer, utdyper og kontekstualiserer de kvalitative intervjuene mønstrene i spørreundersøkelsen. De to metodene blir kort beskrevet nedenfor. Overordnet er det verdt å merke seg at utviklingen på KI-feltet går svært fort. Denne rapporten gir derfor bare et øyeblikksbilde av situasjonen.

3.1 Spørreundersøkelse

Med bistand fra Norsk Journalistlag fikk dette prosjektet inkludert egne spørsmål om bruk av og holdninger til KI i Medieundersøkelsen 2026. I tillegg har vi fått rapportere fra alle spørsmål om KI som lå inne i spørreskjemaet fra før. Undersøkelsen ble gjennomført av analysebyrået Respons Analyse på oppdrag fra Nordiske Mediedager gjennom en strukturert, nettbasert spørreundersøkelse i mars og april 2026. Respondentene ble rekruttert fra medlemsmassen til Norsk Journalistlag (NJ) og Norsk Redaktørforening (NR), der 613 av 6235 NJ-medlemmer (10 prosent) og 236 av 732 NR-medlemmer (32 prosent) svarte. All deltakelse var frivillig.

Totalt består spørreundersøkelsen av 849 gyldige svar fra journalister og redaktører over hele Norge. Blant respondentene var 72 prosent journalister og 28 prosent redaktører. De arbeidet i nasjonale (48 prosent), lokale (27 prosent) og regionale (18 prosent) nyhetsredaksjoner. Tabell 1 viser utvalgets demografiske og organisatoriske bakgrunn.

Variabel	**Verdi**	**% (N)**
Alder	55–64 år	36.3% (308)
	45–54 år	30.0% (255)
	35–44 år	16.4% (139)
	Under 35 år	9.0% (76)
	65 +	8.4% (71)
Kjønn	Mann	57.5% (488)
	Kvinne	42.5% (361)
Utdanning	1–4 år ved universitet eller høyskole	54.3% (461)
	5 år eller mer ved universitet eller høyskole	34.6% (294)
	Grunnskole/videregående skole/yrkesskole	11.1% (94)
Ansettelse	Fast ansatt	88.8% (754)
	Frilanser	7.3% (62)
	Midlertidig ansatt/vikar/prosjektansatt	3.2% (27)
	Ønsker ikke å oppgi	0.7% (6)

Rolle	Journalist	72.2% (613)
	Redaktør	27.8% (236)
Type organisasjon	Nasjonal	48.4% (411)
	Lokal	27.2% (231)
	Regional	17.9% (152)
	Jobber ikke for en medieorganisasjon	2.9% (25)
	Annet – spesifiser	2.7% (23)
	Ønsker ikke å oppgi	0.8% (7)
Eierskap	Del av et større mediekonsern	39.6% (336)
	Ikke svart	27.8% (236)
	Offentlig eid	12.5% (106)
	Uavhengig/ikke del av et mediekonsern	10.7% (91)
	Del av et mindre mediekonsern	2.9% (25)
	Annet	2.9% (25)
	Ønsker ikke å oppgi	2.4% (20)
	Vet ikke	1.2% (10)

Tabell 1: Respondentenes bakgrunnsinformasjon

Det er verdt å merke seg at svarprosenten blant journalistene (10 prosent) var langt lavere enn blant redaktørene (32 prosent). Det betyr at funnene blant journalistene bør tolkes med større varsomhet, ettersom den lave svarprosenten kan innebære risiko for skjevheter i utvalget og begrense resultatenes generaliserbarhet. Det kan for eksempel hende at de 10 prosentene av journalistene som har tatt seg tid til å svare enten er svært entusiastiske eller svært skeptiske til KI. I tillegg er det viktig å påpeke at grensene mellom NJs og NRs medlemmer er glidende. Mens NJ-medlemmer kan ha lederroller som mellomledere og vaktsjefer, kan NR-medlemmer i praksis være mellomledere. Det skarpe skillet mellom redaktører og journalister i spørreundersøkelsen kan derfor være noe kunstig.

3.2 Dybdeintervjuer

I tillegg til spørreundersøkelsen, inkluderer prosjektet dybdeintervjuer med 18 redaktører og journalister fra seks strategisk utvalgte redaksjoner. Redaksjonene ble valgt på bakgrunn av geografisk spredning og organisasjonstype, der vi inkluderte to nasjonale, to regionale og to lokale redaksjoner fra ulike deler av landet. Med tanke på størrelse forsøkte vi også, der det var praktisk mulig, å få mest mulig spredning innen hver størrelseskategori (for eksempel gjennom å inkludere en større og en mindre lokal redaksjon). Dermed kan utvalget vårt gi innsikt i hvordan faktorer som størrelse, ressurser og geografi påvirker bruk av og holdninger til KI. Av hensyn til anonymiseringen av informantene er redaksjonene ikke identifisert.

I alle redaksjonene ble redaktøren med ansvar for KI intervjuet. I de fleste tilfeller var dette utviklingsredaktøren, mens det i mindre redaksjoner var redaktør eller nyhetsredaktør som stilte. I tillegg ble disse redaktørene bedt om å velge ut to journalister fra redaksjonen til prosjektet: én av de mest kompetente journalistene og én "gjennomsnittlig journalist" når det gjaldt bruk av KI i det journalistiske arbeidet. I to redaksjoner ble vi imidlertid bedt om å gjøre utvalget selv. I praksis så vi også at de fleste redaktører valgte ut to høyt kompetente journalister, noe som gjorde at vi ikke skilte mellom kompetente og gjennomsnittsjournalister i analysene.

Intervjuene varte mellom 35 og 60 minutter og ble gjennomført via Zoom i perioden mai til oktober 2026. Det ble benyttet en semistrukturert intervjuguide (Brinkmann & Kvale, 2015) med spørsmål om daglig bruk av KI, retningslinjer og etikk, KI og feilinformasjon, syn på KI og journalistikk og syn på KI og samfunnet. Alle intervjuer ble tatt opp som lyd ved hjelp av mobilapplikasjonen Nettskjema-Diktafon, automatisk transkribert med OpenAIs Whisper og manuelt gjennomgått før analysen. Materialet ble analysert ved hjelp av en induktivt orientert tematisk analyse. Datainnsamlingen ble godkjent av Sikt, Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, og alle informanter ga informert samtykke.

3.3 Bruk av KI i dette forskningsprosjektet

I tillegg til den automatiske transkripsjonen av intervjuene via Nettskjema, brukte vi Sikt KI til å renskrive alle intervjuene. På forhånd hadde vi rådført oss med Sikt og fått beskjed om at denne bruken av Sikt KI var i samsvar med personvernregelverket siden Sikt KI er et lukket system. Alle transkripsjonene ble så manuelt kvalitetssjekket. Sikt KI ble også brukt til å oversette tekstblokker vi selv hadde skrevet på engelsk til norsk. For eksempel er deler av innledningen og metoden oversatt fra artikler skrevet på engelsk for ulike forskerkonferanser. Sikt KI er også brukt for å teste ut alternativer til egne analyser, og Elicit er brukt for å supplere litteraturgjennomgangen.

4. Bruk av og holdninger til KI i norske redaksjoner

Vi vil nå presentere hovedfunnene fra spørreundersøkelsen og dybdeintervjuene. Funnene presenteres samlet under hvert enkelt undertema (bruk, retningslinjer og opplæring, holdninger, uro og bekymring) der intervjuene i hovedsak brukes til å utdype og forklare funnene fra spørreundersøkelsen.

4.1 Oversikt over bruk av KI

Hvor mange bruker KI, og hvem er de?

Når det gjelder bruk, kommer det tydelig fram i spørreundersøkelsen at norske journalister og redaktører i stor grad benytter KI i arbeidshverdagen. Totalt oppga over 60 prosent (se Figur 1) at de bruker KI "flere ganger daglig" eller "daglig". Bruken ser dessuten ut til å være større blant redaktører enn journalister, da 70 prosent av redaktørene bruker KI daglig eller oftere i jobb, mot 57 prosent av journalistene.

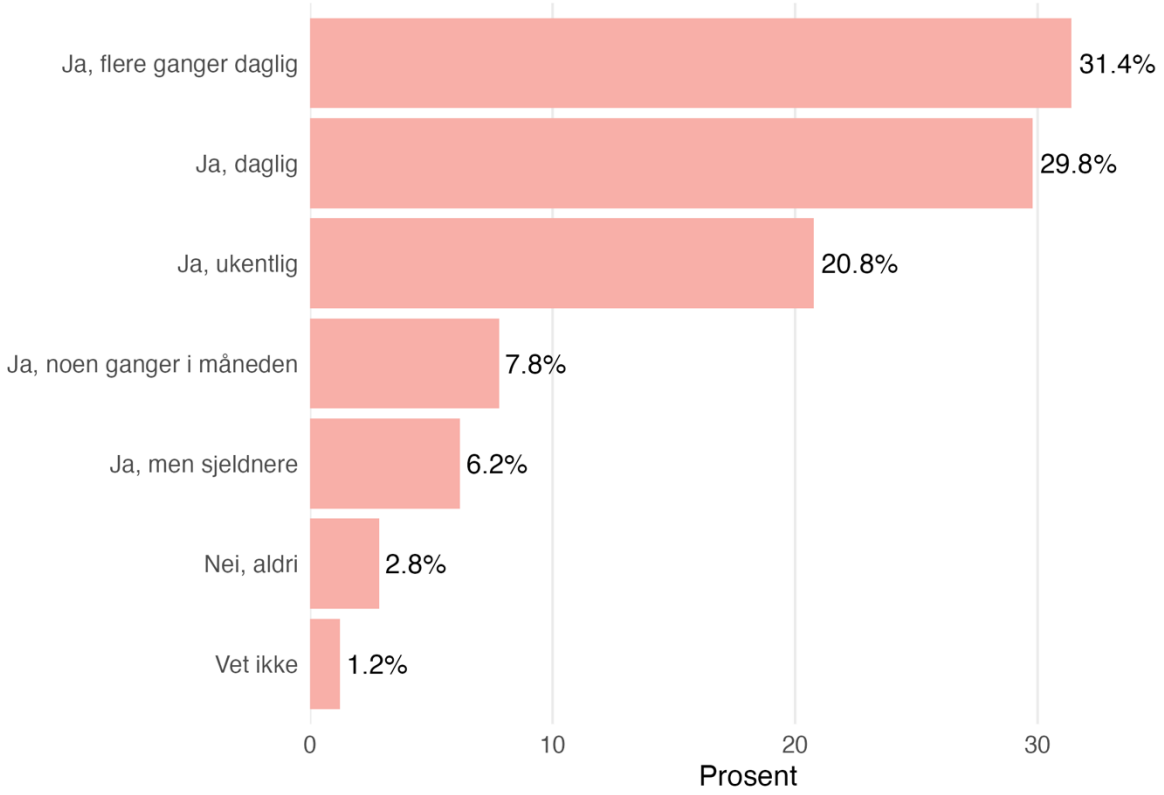

Figur 1. Svar på spørsmålet "Bruker du selv verktøy eller løsninger basert på kunstig intelligens i jobbsammenheng? Hvis ja, hvor ofte?".

For å finne ut hvordan aldersgruppe, kjønn, utdanning, ansettelsesforhold, rolle og organisasjonstype henger sammen med bruk av KI, utførte vi en serie regresjonsanalyser (se Tabell 2). Analysene viste noen signifikante sammenhenger, der alder, rolle og organisasjonstype var mest utslagsgivende. Mens yngre ser ut til å bruke KI mer generelt, samt mer til forberedelser og tekst- og lydarbeid enn det eldre aldersgrupper gjør, bruker redaktører generelt KI mer enn journalister, særlig i forberedelsesfasen og til tekst- og lydarbeid. Organisasjonstype ser ut til å ha mest å si for hva KI brukes til. Journalister og redaktører som arbeider i lokale redaksjoner bruker KI mindre til tekstarbeid, samtidig som de bruker KI

mer til lydarbeid og bildearbeid en journalister og redaktører i regionale og nasjonale redaksjoner. Dette kan ha sammenheng med organisatoriske forhold, da nasjonale og regionale redaksjoner sannsynligvis har bedre ressurser når det kommer til arbeid med lyd- og bildeinnhold. Også ansettelsesforhold ser ut til å ha betydning, da ikke-fast ansatte oppgir mindre generell bruk av KI. Til slutt er det viktig å påpeke at den forklarte variansen (R^2) for disse regresjonsmodellene er lav. Det tyder på at individuelle faktorer, som personlig teknologiinteresse, egeninnsats, verktøytilgang og lokal ledelse, i stor grad forklarer KI-bruk i redaksjonene enn demografiske og organisatoriske kjennetegn. Dette understøttes av svarene på spørsmålet "Hvilken beskrivelse passer best for din arbeidsplass når det gjelder bruk av KI?", der 47 prosent av redaktørene og 43 prosent av journalistene oppgir at KI bare brukes i noen deler av virksomheten, og omtrent en tredel i begge grupper svarer at KI hovedsakelig brukes av ansatte på eget initiativ.

	Holdning[1]	**Generell bruk**	**Forberedelses-fase**	**Tekst-arbeid**	**Lydarbeid**	**Bildearbeid**
Aldersgruppe (1-6)	0.018	-0.103*	-0.022**	-0.030**	-0.039***	0.007
Kjønn (0 = kvinne, 1 = mann)	0.037	0.121	0.043*	0.015	0.026	-0.000
Utdanning (1= Grunnskole/ Videregående/ Yrkesskole, 2= 1-4 år høyere utd., 3 = 5 + år høyere utd.)	-0.018	0.005	0.018	-0.009	0.006	-0.004
Ansettelse (0 = fast, 1= ikke fast)	-0.178*	-0.657***	-0.030	-0.035	0.009	0.039
Rolle (0= Journalist, 1= Redaktør)	0.204***	0.396***	0.119***	0.073**	0.054*	0.014
Type organisasjon (1= lokal, 2= regional, 3= riks)	-0.054*	-0.016	0.018	-0.071***	0.029*	0.023**
R^2	0.048	0.045	0.066	0.070	0.031	0.016
Adjusted R^2	0.041	0.038	0.058	0.063	0.023	0.008
N	790	758	736	736	736	736

[1] Respondentenes holdning til KI blir nærmere diskutert i del 4.3, Holdninger til KI.

Tabell 2. Regresjonsanalyser som predikerer holdninger til og bruk av KI. Standardiserte koeffisienter er presentert.[2]

Også intervjumaterialet peker i retning av at yngre bruker KI mest, uavhengig av om de jobber i lokale, regionale eller nasjonale redaksjoner. Dette forklares blant annet med at yngre er mer komfortable med å ta i bruk ny teknologi enn journalister i eldre aldersgrupper, samt at yngre i større grad innser at det å beherske KI kan være et fortrinn på arbeidsmarkedet. En journalist fra en nasjonal redaksjon, sier blant annet: "De som har jobbet i 30–40 år, kan i større grad tenke: 'Jeg gjør dette best selv'. Vi som er litt yngre, forstår kanskje i større grad at dette kan være framtiden, og at det vil være positivt for oss dersom vi lærer å bruke teknologien". Samtidig trekkes det frem at individuelle forskjeller kan ha vel så mye å si som alder. En journalist fra en regional redaksjon, sier for eksempel: "Det handler mye om hvem som ønsker å teste ut mulighetene, og hvem som er mer skeptiske. Det er i stor grad opp til den enkelte journalist." Av personlige egenskaper som fremmer bruk av KI, trekkes nysgjerrighet og interesse fram. En regional redaktør påpeker for eksempel at nysgjerrighet er en mye større drivkraft enn påbud: "Jeg har journalister som ønsker å automatisere mer eller mindre av sin egen arbeidsmåte og skrivestil, fordi de er nysgjerrige på det – ikke fordi de har fått det som et oppdrag".

Siden KI-bruken er så avhengig av personlige egenskaper ved den enkelte journalist, ser bruken innad i hver enkelt redaksjon til å være svært varierende. En lokal redaktør sier for eksempel at "alle" er på ulike nivåer, inkludert redaktøren selv, som "sikkert [kunne] brukt KI mye mer." Og mens noen bruker de tilgjengelige KI-verktøyene aktivt, "vet andre knapt at de finnes" (journalist, nasjonal redaksjon). Det som ser ut til å få opp bruken i redaksjonene, er forbilder og opplæring. En redaktør i en regional redaksjon sier for eksempel: "Vi har jobbet mye med å få flere med. I mange redaksjoner begynner det med noen redaktører, ledere og enkeltpersoner som er svært engasjerte". Den aktuelle redaksjonen har også sluttet å tro at det å gjøre verktøyene tilgjengelige automatisk gjør at de blir brukt. I stedet satser de på god opplæring og å legge til rette for bruk, der målet er at "journalistene skal se verdien av KI i sin egen arbeidshverdag og ta verktøyene mer i bruk på eget initiativ."

Oppsummert viser altså spørreundersøkelsen og intervjuene at norske journalister og redaktører bruker KI i nokså stor grad, at yngre bruker KI mer enn eldre, og at organisasjonstype har en del å si for hvordan KI brukes. I tillegg ser bruken ut til å være drevet frem av individuell nysgjerrighet, interesse og utprøving, heller enn påbud, noe som gjør at bruken i stor grad varierer innad i redaksjonene.

Hvilke typer KI brukes?

I spørreundersøkelsen ble journalistene og redaktørene også spurt om å krysse av for hva slags KI-verktøy de bruker i jobbsammenheng. Et stort flertall (85 prosent av journalistene og 94 prosent av redaktørene) svarte at de brukte generative verktøy som ChatGPT, Copilot, Gemini, og Claude. Av disse igjen, brukte de fleste ChatGPT eller Gemini. Samtidig oppga nærmest halvparten av de spurte at de brukte KI-verktøy utviklet i eller for sin virksomhet, mens cirka en tredjedel oppga at de brukte KI-verktøy utviklet for mediebransjen. Dette skyldes sannsynligvis at norske mediekonsern, som Schibsted, Polaris og Amedia, har vært aktive med tanke på å bygge egne redaksjonelle verktøy, samtidig som de har vært åpne for eksperimentering i enkeltredaksjoner (se analysen av dybdeintervjuene). Agentisk KI, som Claude Code og

[2] Variablene som regresjonsanalysen av bruk og holdning bygger på presenteres i delene "Hva brukes KI til" og "4.3 Holdninger til KI".

Cursor, og koding og maskinlæring, som TensorFlow, PyTorch, scikit-learn, ble imidlertid brukt i svært liten grad.

KI-verktøy eller kategori	Journalister	Redaktører
Generative KI-verktøy, for eksempel ChatGPT, Copilot, Gemini og Claude	85 %	94 %
ChatGPT	70 %	76 %
Gemini	48 %	56 %
KI-verktøy utviklet i eller for virksomheten	47 %	52 %
KI-verktøy utviklet for mediebransjen	30 %	36 %
Agentisk KI, for eksempel Claude Code og Cursor	5 %	8 %
Koding og maskinlæring, for eksempel TensorFlow, PyTorch og scikit-learn	2 %	4 %

Tabell 3: Oversikt over hvilke KI-verktøy som redaktører og journalister oppgir at de bruker.

Igjen bekrefter dybdeintervjuene funnene fra spørreundersøkelsen. Redaktøren i en av de nasjonale redaksjonene forteller for eksempel at de har det de kaller databehandleravtaler med ChatGPT, og at de derfor har ChatGPT Enterprise tilgjengelig for alle ansatte. I tillegg har de ansatte tilgang til Gemini og Claude, samt en del egenutviklede, interne verktøy som "kjører på de samme grunnmodellene". Også en av regionale journalistene, med tilknytning til et annet konsern enn den nasjonale redaktøren ovenfor, forteller at ChatGPT fungerer som en hovedplattform, med flere tilleggsverktøy: "Jeg bruker aller mest ChatGPT. Vi har enterprise-tilgang gjennom [konsernet], så det er utgangspunktet mitt. Jeg bruker Copilot litt, men svært lite. Jeg har også vært innom NotebookLM, men bare så vidt. Det meste foregår i ChatGPT-universet, med ulike agenter og verktøy". Gjennomgående ser det ut til at de konserntilknyttede journalistene og redaktørene bruker en kombinasjon av konsernverktøy og egne verktøy. En av de lokale journalistene sier det slik: "[Vi] er en del av Amedia, så vi bruker i stor grad de grunnleggende verktøyene vi har tilgang til gjennom konsernet. Vi bruker mye Google-verktøy. I tillegg har vi en egen intern sandkasse som vi bruker i redaksjonen. Den er lukket, trygg og tilrettelagt for oss. Vi bruker også Gemini og NotebookLM." En lokaljournalist fra en annen redaksjon, forteller om mye av den samme bruken. I denne redaksjonen bruker de imidlertid også et program som heter Bildelab. Journalisten forklarer bruken slik: "Der er det mulig å laste opp et bilde og gjøre enkle ting som beskjæring, legge på en blur eller andre helt grunnleggende endringer. Det handler om automatisering og effektivisering".

I tråd med at bruken av KI ser ut til å være drevet frem av individuell nysgjerrighet, interesse og utprøving, har enkelte journalister også utviklet egne verktøy og løsninger. En journalist fra en nasjonal redaksjon bruker for eksempel først og fremst Claude, som han betaler for selv. Journalisten har også testet ut forskjellige andre verktøy, som Perplexity og ChatGPT, ut fra anbefalinger. Verktøyene som er tilgjengelige gjennom redaksjonen er ikke like mye brukt siden journalisten over tid har "funnet ut at det er mer effektivt og enklere for meg å bruke løsninger jeg setter opp selv i Claude". Også regionale og lokale journalister forteller at de har satt opp egne verktøy, som egne språkassistenter.

Når det gjelder type KI, ser altså generative verktøy som ChatGPT og Gemini til å stå i en særstilling blant norske redaksjoner og journalister. Mange har tilgang til disse verktøyene gjennom konsernet de er tilknyttet. I tillegg har både enkeltredaksjoner og enkeltpersoner utviklet sine egne, spesialtilpassede verktøy. Som med bruken av KI, ser altså typen KI som brukes ut til å variere både mellom redaksjoner i samme konsern og mellom journalister og redaktører i samme redaksjon.

Hva brukes KI til?

I tillegg til spørsmål rundt generell bruk av KI, ble journalistene og redaktørene spurt om hva de bruker KI til. Gjennom en eksplorativ faktoranalyse (se tabell 6 i vedlegg 1), grupperte vi de 15 spørsmålene i undersøkelsen som måler bruk av KI i forbindelse med spesifikke journalistiske arbeidsoppgaver i fire bruksområder: forberedelser, tekstarbeid, lydarbeid og bildearbeid. Figur 2 viser både spesifikk bruk av KI, samt fordelingen innenfor disse fire overordnede bruksområdene (fargekodet).

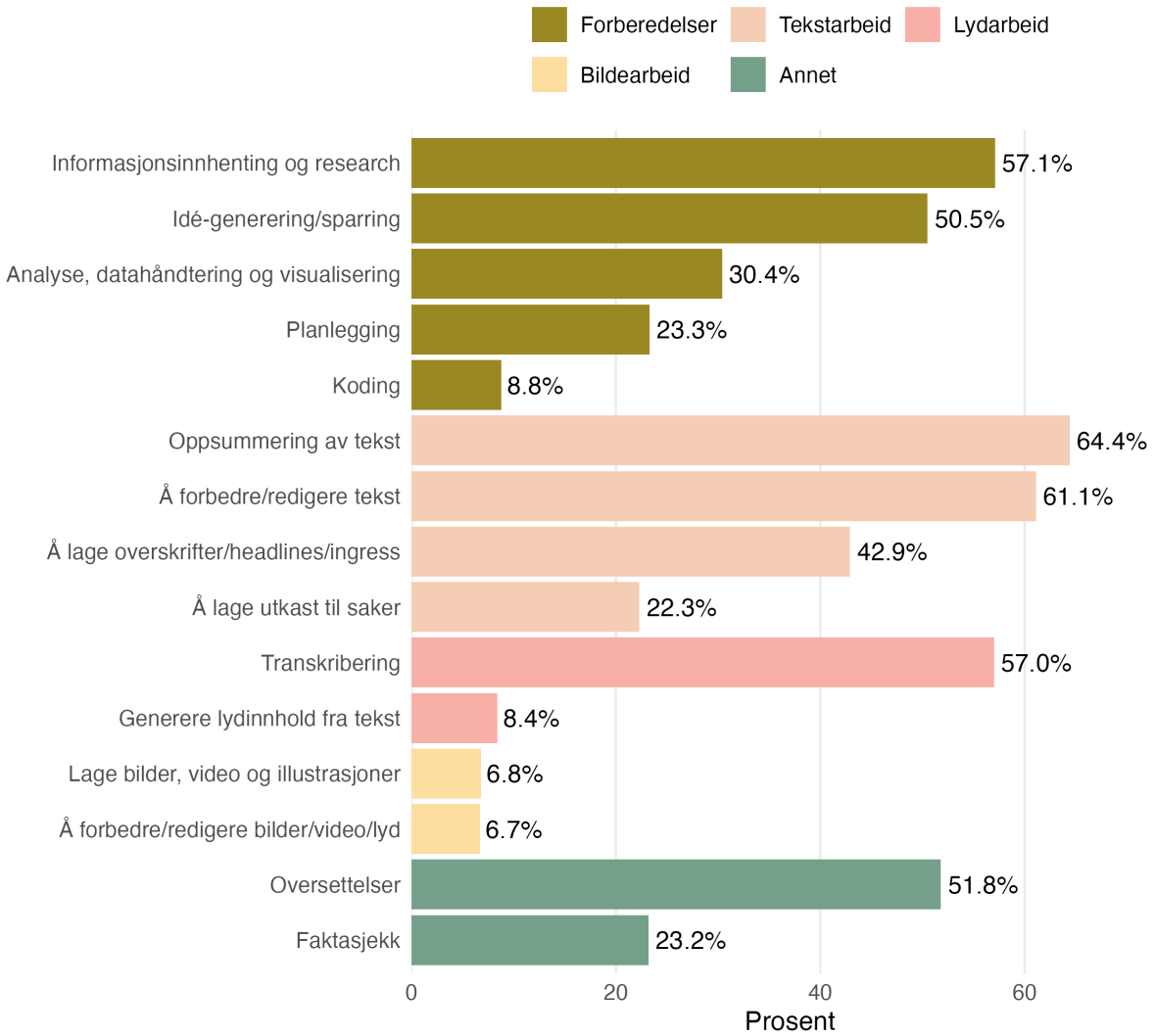

Figur 2. Svar på spørsmålet "Hva bruker du regelmessig KI-verktøy til i jobbsammenheng?".

Også disse svarene bekrefter at norske journalister og redaktører i stor grad bruker KI i sitt daglige arbeid og at bruksområdene i stor grad overlapper med journalistisk bruk av KI generelt (se Cools & Diakopoulos, 2024). Mens flertallet bruker KI til forberedelse og research, samt idégenerering/sparring i forberedelsesfasen, er det oppsummering av tekst og det å forberede/redigere tekst KI brukes mest til innen tekstarbeid. I tillegg bruker flertallet KI til transkribering og oversettelser, og over en femtedel bruker KI til å lage utkast til saker. Verktøyene brukes imidlertid i liten grad til koding, til å generere lyd fra tekst eller til bildearbeid. Ut fra regresjonsanalysen (se Tabell 2), gir demografiske variabler som alder og

kjønn lite utslag på konkret bruk av KI, bortsett fra at regionale og nasjonale redaksjoner ser ut til å bruke KI mindre til tekstarbeid, og mer til lydarbeid og bildearbeid. Dette kan, som senere diskutert, ha sammenheng med ressurser, der regionale og nasjonale redaksjoner ikke er like avhengige av KI for å produsere tekst, samtidig som de har råd til å prioritere både bilde og lyd. I tillegg ser vi i tabell 2 at redaktører bruker KI til mer enn journalister, bortsett fra bildearbeid.

Andre bruksvariabler i spørreundersøkelsen bekrefter at redaktører bruker KI til flere arbeidsoppgaver og i større grad enn journalistene. Dette gjelder for eksempel forbedring og redigering av tekst, informasjonsinnhenting og research, idégenerering og sparring, samt planlegging (se Tabell 4).

Arbeidsoppgave	**Journalister**	**Redaktører**
Forbedring og redigering av tekst	57 %	71 %
Informasjonsinnhenting og research	53 %	67 %
Idégenerering og sparring	45 %	63 %
Planlegging	18 %	35 %

Tabell 4: Arbeidsoppgaver redaktører og journalister oppgir at de bruker KI til.

Blant journalistene og redaktørene som oppgir at de bruker KI i jobbsammenheng noen ganger i måneden eller sjeldnere[3], er de hyppigst oppgitte årsakene at de foretrekker å gjøre arbeidet selv, at de ikke stoler nok på kvalitetene i svarene fra KI, eller at det ikke er relevant for arbeidsoppgavene. Hvorvidt virksomheten har lagt til rette for bruk, eller arbeidsgivers begrensninger for bruk av KI, oppleves imidlertid som lite viktig, særlig blant journalistene. Begrunnelsene for ikke å bruke KI er altså i all hovedsak faglige og etiske, og skyldes ikke mangel på tilrettelegging fra arbeidsgiver.

Intervjuene bekrefter at KI i dag brukes i store deler av den journalistiske produksjonsprosessen. En av de regionale redaktørene oppsummerer det slik: "Vi bruker KI […] til alt fra transkribering til kompisleser, altså kvalitetssjekk, og til innspill og idémyldring. Vi bruker også KI til å generere forslag til titler og SEO-optimalisering[4] av titler." Mer spesifikt, forteller journalister fra både nasjonale, regionale og lokale redaksjoner at de bruker KI i idé- og researchfasen. En journalist fra en nasjonal redaksjon, bruker for eksempel ChatGPT i idéfasen til å "spille litt pingpong", og beskriver prosessen slik: "Jeg kan for eksempel be om flere forslag til saker innen helse, og hvis vi holder oss til slankemedisiner, som er et populært tema, kan jeg be om det ferskeste innen forskning og studier på området". Etter å ha valgt ut en relevant studie, bruker journalisten så KI til å lage en kort oppsummering for å sile ut det som er mest relevant og interessant, før denne informasjonen kvalitetssjekkes. Andre bruker KI til å følge med på statistikk, kommunale postlister og offentlige registre, som SSB-statistikk, Brønnøysundregistrene, politilogger og trafikkmeldinger. En regional journalist bruker for eksempel det han kaller en "ung-gründer-detektor". Dette KI-verktøyet søker gjennom oppdateringer fra Brønnøysundregistrene og sender ut et Slack-varsel hver gang en person under 40 år i den relevante regionen starter en kafé eller en butikk. KI brukes også til å få oversikt over store informasjonsmengder. En lokal journalist beskriver et typisk prosjekt slik: "Jeg bruker KI mest når jeg arbeider med innsyn og dokumenter. Vi får tilgang til dokumenter på nettet, og det er ofte mye innhold jeg ikke har særlig god kunnskap om fra før. Derfor legger jeg gjerne en stor bunke dokumenter inn i Gemini og ber verktøyet analysere dem".

[3] 119 av 613 journalister og 17 av 236 redaktører.

[4] Søkemotoroptimalisering

I tillegg til å forklare komplisert materiale, brukes KI i forberedelsesfasen til å finne nyhetspoenger og foreslå spørsmål til intervjuer. I tråd med svarene i spørreundersøkelsen trekker informantene også transkribering frem som en særlig KI-egnet oppgave. Journalister på regionalt og lokalt nivå sier dessuten at de bruker KI til å sortere saksmaterialet, finne gode sitater og hovedpoenger og foreslå struktur. I publiseringsfasen brukes KI videre til å foreslå titler og ingresser, forbedre søkeroptimalisering og til å tilpasse saker til bestemte målgrupper eller publiseringskanaler. En lokal journalist forteller for eksempel at redaksjonen har utviklet sitt eget verktøy for å bli bedre til å nå unge målgrupper. Verktøyet kommer blant annet med forslag til ingress og tittel, i tillegg til å lage en kort oppsummering av saken. Ifølge journalisten fungerer det godt, særlig til å lage tekster til sosiale medier. Flere forteller også at de bruker KI til å lage grafikk, tidslinjer, faktabokser, widgets og korte oppsummeringer.

På linje med resultatene fra spørreundersøkelsen, forteller også noen av de intervjuede journalistene at de bruker KI til å generere utkast til saker. Disse, som alle er fra lokale eller regionale redaksjoner, har altså gått fra å bare bruke KI som assistent til å automatisere selve skriveprosessen. Etter å ha tatt lydopptak av intervjuer og/eller ulike arrangementer og tilstelninger, lar disse journalistene KI lage utkast til saker basert på opptakene, før de selv går inn og redigerer og korrigerer utkastet. Noen trener også opp KI-agenter til å etterlikne egne artikler og skrivestil. En regional journalist beskriver eksperimenteringen på denne måten:

> Jeg har trent opp en GPT-modell på artikler som jeg selv har skrevet. Den kan for eksempel ta et doms- eller saksdokument fra fylkeskommunen, kverne det litt, og komme ut med en sak som er ganske lik det jeg ville ha skrevet. [...] Ved å trene den opp på mine artikler, får jeg ut noe som ikke bare ligner på [redaksjonens] språkdrakt, men også noe der titlene, ingressene og slikt er veldig likt det jeg selv kunne ha gjort. Det må jo fortsatt redigeres en del, for det er ikke helt likt, men det er et godt skritt på veien.

Oppsummert ser KI altså ut til å brukes i store deler av den redaksjonelle prosessen, særlig som sparringspartner (ideer til saker, kildevalg og vinkling) og praktisk støtte (transkribering av intervjuer). I tillegg eksperimenterer noen med å la KI generere saker i sin helhet.

4.2 Retningslinjer og opplæring

Hvilke retningslinjer finnes, og hvordan brukes de?

I spørreundersøkelsen ble journalister og redaktører også spurt om arbeidsplassen deres har retningslinjer for bruk av KI. Igjen er ulikhetene mellom journalister og redaktører slående. Mens 75 prosent av redaktørene oppgir at arbeidsplassen har slike retningslinjer, oppgir bare 58 prosent av journalistene det samme. I tillegg svarer så mange som 24 prosent av journalistene at de ikke vet om arbeidsplassen har skriftlige retningslinjer. Dette tyder på at flere redaksjoner har vedtatt retningslinjer på redaktørnivå uten at dette er godt nok kommunisert.

De redaktørene og journalistene som oppgir at redaksjonen har retningslinjer for KI, blir også spurt om innholdet i disse. Her angir over 70 prosent i begge grupper at retningslinjene deres skal sikre at innhold produsert med KI alltid kvalitetssikres av redaksjonen, at retningslinjene skal hindre at KI brukes til å lage eller endre realistiske bilder, lyd eller video, og sikre at KI brukes til støtteoppgaver, men ikke til å produsere ferdige journalistiske tekster. Også vern av sensitivt eller upublisert materiale og rutiner for merking inngår i flertallets retningslinjer. Få oppgir imidlertid at de har innført krav om at bruk av KI må

godkjennes av leder eller redaktør (kun 14 prosent av journalistene og 15 prosent av redaktørene), noe som tyder på at ansvaret for den daglige bruken av KI overlates til den enkelte journalist.

Når det gjelder vurdering av retningslinjene, oppgir nesten alle som kjenner til egne retningslinjer at de følger dem i svært stor eller ganske stor grad, og de færreste opplever at retningslinjene hindrer dem i å utnytte potensialet i KI (4 prosent eller mindre i begge grupper), mens redaktørene (64 prosent) i større grad enn journalistene (49 prosent) opplever at retningslinjene gir god veiledning i møte med utfordringer. Dette viser at både journalister og redaktører har høy lojalitet til interne retningslinjer, men at redaktørene, som sannsynligvis selv har utformet dem, i større grad synes de har en god, praktisk funksjon i arbeidshverdagen.

Også i intervjuene kommer det fram et tydelig skille mellom journalister og redaktører når det kommer til bruken av retningslinjer i det daglige arbeidet. Selv om redaktører påpeker at redaksjonen har retningslinjer, og at journalistene er godt informert om dem, fremstår journalistene ofte som mer usikre. En journalist i en lokal redaksjon sier for eksempel: "Retningslinjene ligger på [plattform brukt av redaksjonen], men de forsvinner litt ned i systemet etter hvert. Derfor er det ikke alltid man går aktivt inn og leser dem". I stedet, forteller journalisten, "snakker man kanskje heller med enkelte kolleger som også bruker [KI]". En journalist fra en nasjonal redaksjon sier det slik: "[Retningslinjer] er i hvert fall ikke noe som er kommunisert veldig tydelig. Jeg tror det finnes noen retningslinjer som jeg har lest, men det er ikke noe vi snakker mye om. De ligger nok litt tilbake i tid". En annen nasjonal journalist sier: "Vi burde fått tydeligere opplæring og retningslinjer".

Når det gjelder utforming av retningslinjene, peker flere redaktører på at mediekonsernet de er en del av har en overordnet policy, og at redaksjonen så har utviklet egne, lokale retningslinjer som bygger på konsernretningslinjene, men som er mer konkrete. En lokal redaktør forklarer det slik:

> Vi har tatt utgangspunkt i [konsernets retningslinjer] og skrevet dem om til noe som handler mer konkret om hvordan vi ønsker å bruke KI — og, enda viktigere, hvordan vi ønsker at det ikke skal misbrukes. Vi skal for eksempel ikke bruke KI-genererte illustrasjoner eller bilder. Det er uaktuelt. Vi skal bruke verktøyene fornuftig.

I denne oversettelsesfasen mellom konsern og redaksjon står praktisk funksjon sentralt, der redaktøren poengterer at alt tas ned på et håndgripelig nivå: "Det skal ikke bare være generelle formuleringer som 'dette skal vi bruke' og så videre. Da får jeg nesten utslett på ryggen". Samtidig påpeker en annen lokal redaktør at det selvsagt finnes en del gråsoner, noe som fører til at redaksjonen hele tiden må gjøre løpende vurderinger. Som vedkommende sier: "Selv om noe står tydelig formulert, må man vurdere hvordan det skal praktiseres i det enkelte tilfellet. Det gjelder alt fra utvikling av verktøy til journalistenes bruk av KI". Flere påpeker også at de må holde retningslinjene kontinuerlig oppdatert siden utviklingen innen KI skjer så raskt.

Både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå presiserer journalister og redaktører at det å utforme retningslinjer for bruk av KI er en balansegang mellom kontroll og utvikling. En av de nasjonale redaktørene, sier for eksempel:

> Det er viktig at retningslinjene ikke blir så strenge at de fører til at folk lar være å gjøre noe. Det må være rom for å teste og feile. Vi skal ha en framoverlent holdning til kunstig intelligens. Hvis noen av retningslinjene våre hemmer kreativiteten eller går ut over tilliten vi har, må vi vurdere om de bør endres.

Av innhold i retningslinjene, trekkes særlig regler rundt KI-genererte bilder fram. En av de lokale journalistene sier det slik: "Vi skal for eksempel ikke bruke KI-genererte illustrasjoner eller bilder. Det er uaktuelt". Flere har også, som spørreundersøkelsen viser, regler om menneskelig kvalitetssikring før innhold som er delvis eller helt generert av KI publiseres. Videre nevner flere regler om at KI aldri skal brukes på kildesensitivt materiale, samt retningslinjer rundt hvordan leserne skal informeres om KI-bruk i saker. En lokal journalist forteller for eksempel at de i saker basert på egne podkaster har en standard faktaboks som "i grove trekk forteller at saken ikke er skrevet hundre prosent av et menneske". Dette har redaksjonen valgt å være åpen om "fordi arbeidsmåten er spesiell sammenlignet med mye annet vi gjør". Hvor grensen går for hva som skal merkes som delvis KI-generert ser imidlertid ut til å variere fra redaksjon til redaksjon. I den ovenfor nevnte lokale redaksjonen opplyser de for eksempel ikke om at en reportasje er "kjørt gjennom Gemini for å stramme opp språket eller kutte overflødigheter" eller korrekturlest av et retteprogram. Men dersom KI-bruken er "tydelig eller omfattende", opplyser de om det. Hva som er "tydelig eller omfattende" er imidlertid en vurdering fra sak til sak. Journalisten sier det slik:

> Hvis vi for eksempel legger 30 PDF-er inn i NotebookLM for å få hjelp til å sammenstille eller analysere dem, ville det være meningsløst å late som om alt er gjort manuelt. Men hvor langt man skal gå i å informere, er et spørsmål jeg stadig stiller meg. KI er allerede så integrert i arbeidet at folk bruker det på mange forskjellige måter.

Det ser altså ut til at det er sakene der KI brukes i forberedelsesfasen som er mest utfordrende med hensyn til merking, mens omfattende bruk av KI, særlig i skrivefasen, er lettere å forholde seg til.

Oppsummert ser det ut til at arbeidet med retningslinjer for KI-bruk i redaksjonene er krevende. I tillegg til at retningslinjene må oppdateres kontinuerlig og gjøres så konkrete som mulig, vil det alltid være gråsoner fra sak til sak, og retningslinjene skal helst ikke hindre redaksjonens utvikling av KI-bruk. På toppen av dette ser det flere steder ut til å være svikt i informasjonsflyten, da journalister ikke vet om eller bruker de retningslinjene som faktisk finnes.

Hvilken opplæring i KI får journalister og redaktører?

Når det gjelder opplæring, ble journalistene og redaktørene spurt om arbeidsplassen har gjennomført kurs i bruk av KI-verktøy for ansatte de siste 12 månedene. Her svarer et klart flertall bekreftende (69 prosent av journalistene og 75 prosent av redaktørene). Blant begge gruppene oppgir flest at arbeidsplassen har gjennomført interne kurs, mens en femtedel av journalistene og en tredel av redaktørene oppgir at arbeidsplassen har gjennomført eksterne kurs. Samtidig svarer et klart flertall i begge grupper at de har satt seg inn i og lært å bruke KI på egen hånd på spørsmål om hva slags erfaring de har med kunstig intelligens. Mange ser altså ut til å bygge kompetansen sin på en blanding av formelle kurs på arbeidsplassen og uformell egenlæring.

Til tross for at såpass mange har gjennomført kurs i bruk av KI, oppgir få høy opplevd kompetanse. Over en tredel av journalistene oppgir at de er helt eller delvis uenig i at de har den kompetansen i bruk av KI som kreves i sin stilling. Også nærmere halvparten av redaktørene er helt eller delvis uenige i påstanden "Journalistene i min redaksjon har den kompetansen i bruk av KI som kreves i deres stilling". Som intervjuene viser (se under) kan dette for eksempel tyde på at KI-utviklingen skjer så raskt at det skal mer til enn et kurs i året for å henge med, eller at et kurs alene langt fra nok til å kunne bruke KI på en effektiv og etisk forsvarlig måte i det daglige arbeidet.

Blant redaksjonene til de intervjuede journalistene og redaktørene, ser det ut til å være et stort spenn for hvor strukturert KI-opplæringen er. For eksempel forteller den ene nasjonale redaktøren at redaksjonen har obligatoriske kurs for alle, opplæring inndelt i moduler etter nivå, egne lederkurs og en intern AI-ambassadørgruppe. Denne gruppen består av personer fra forskjellige avdelinger som er utvalgt for å få mer opplæring og veiledning. Som redaktøren sier: "Tanken er at de skal kunne spre kunnskap videre, slik at vi får en slags pyramideeffekt i redaksjonen". På den mer ustrukturerte og personavhengige delen av skalaen, ser den andre nasjonale redaksjonen ut til å befinne seg. Ifølge redaktøren i denne redaksjonen er medarbeiderne "i stor grad selvlærte". Redaktøren beskriver arbeidet med KI på denne måten:

> For omtrent to år siden ble jeg satt sammen med en annen person for å arbeide med dette. Hele sommeren gikk med til å lese oss opp, se på webinarer og finne ut hvordan teknologien kunne brukes på en smart og sikker måte. Vi brenner for dette, og siden vi er tre personer som arbeider med det, følger vi nøye med på alt nytt som kommer. Vi prøver å forstå om det kan brukes i [redaksjonen]. Det er mye eksperimentering og testing på egen hånd.

De fleste beskriver imidlertid en opplæringspraksis som befinne seg i en mellomposisjon mellom de to nasjonale redaksjonene, med en blanding av eksterne kurs, interne kurs og intern kunnskapsdeling. Ifølge en av de regionale journalistene er den interne kunnskapsdelingen viktigst siden det vil gå for lang tid mellom kursene til at det er mulig å følge utviklingen på feltet tett: "Landskapet endrer seg så raskt at vi som er litt entusiastiske internt, må lære mye selv og dele tips og triks med andre."

Når det gjelder andre utfordringer i forhold til opplæring, peker flere på at den raske utviklingen og de mange verktøyene gjør det umulig å ligge i front for alle. Dermed blir det viktig å være selektiv. En regional journalist beskriver for eksempel situasjonen slik:

> Det er folk på huset som jobber med KI og utvikling. De lager løsninger som andre i konsernet kan ha nytte av. Det deles erfaringer, kunnskap og verktøy. […] Men det er ikke alt som er relevant for meg. Jeg må derfor velge bort en del. Det er så mye å forholde seg til at jeg ellers ikke ville fått gjort selve journalistjobben: Å intervjue folk og arbeide med sakene mine.

Også det at kompetansen innen KI varierer så mye (se punkt 4.1), skaper utfordringer. En av de lokale redaktørene forteller for eksempel at de ikke alltid ser nytten av det samme kurset for alle, men i stedet bruker mye én-til-én-opplæring.

Opplæringen i KI-verktøy ser altså, på samme måte som bruk og retningslinjer, ut til å variere sterkt fra redaksjon til redaksjon. Selv om de ikke synes det er tilstrekkelig, ser de fleste journalister og redaktører imidlertid ut til å ha fått noe opplæring. Det at utviklingen i feltet skjer fort, at det finnes så mange verktøy og måter å bruke KI på, og at kompetansen varierer så sterkt fra medarbeider til medarbeider, ser imidlertid ut til å komplisere opplæringsprosessen.

4.3 Holdninger til KI

Holdninger på tvers av roller og organisasjonstyper

Når det kommer til holdningene til KI, finner vi et sammensatt bilde. På den ene siden framstår norske redaktører og journalister overordnet positive til teknologiens praktiske nytteverdi (se Figur 3). Det er særlig stor enighet om at KI effektiviserer arbeidshverdagen til journalister og redaktører og at KI kan gjøre komplekse nyhetssaker lettere å forstå. Også påstanden om at KI kan bidra til at journalistikken når flere som ellers ikke ville lest nyheter får en viss støtte.

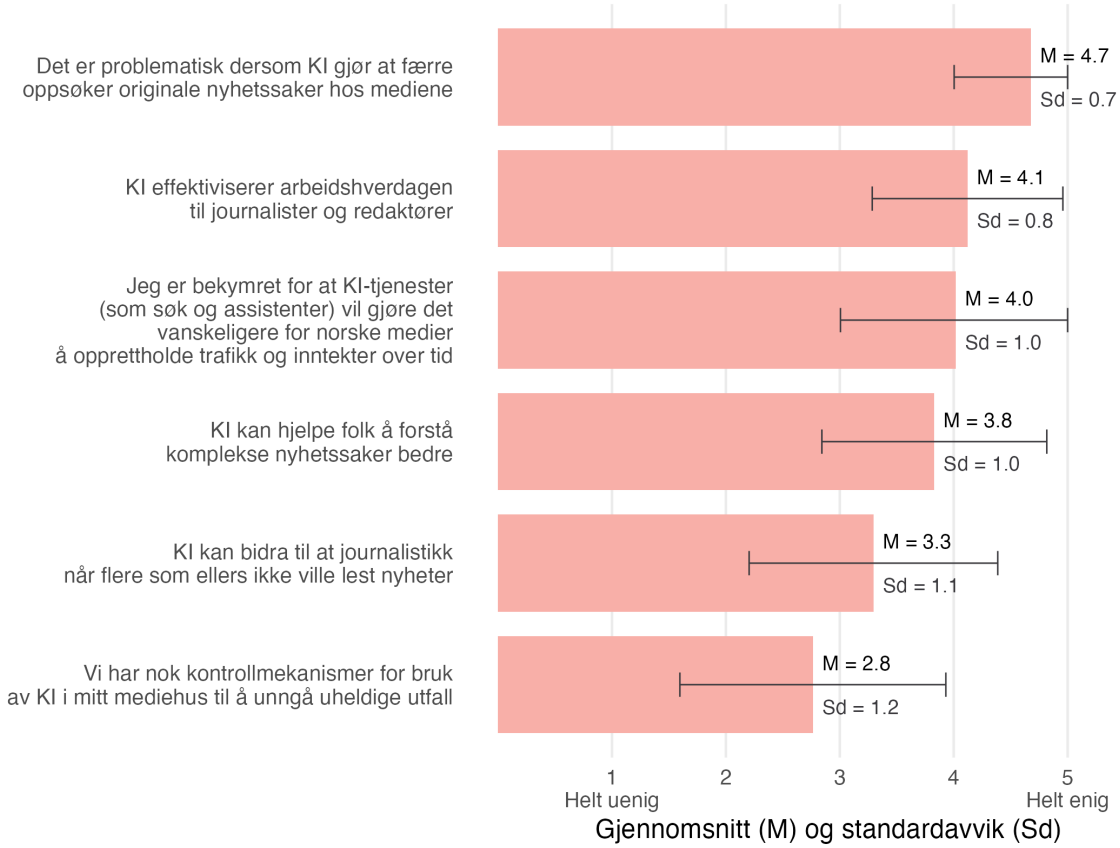

Figur 3: Et utvalg variabler som viser journalisters og redaktørers holdninger til KI. Variablene danner grunnlaget for regresjonsanalysen i tabell 2. Se vedlegg 2, Regresjonsanalyse holdning, for detaljer.

I motsatt ende av skalaen finnes en betydelig bekymring for hvilke konsekvenser KI kan få for medienes økonomiske grunnlag og relasjonen til publikum. Det er særlig enighet om at det er problematisk dersom KI fører til at færre oppsøker originale nyhetssaker hos mediene, og dersom KI-tjenester kan gjøre det vanskeligere for norske medier å opprettholde trafikk og inntekter over tid. Den laveste gjennomsnittsskåren får imidlertid påstanden om at mediehusene har tilstrekkelige kontrollmekanismer til å unngå uheldige utfall ved bruk av KI (se Figur 3), selv om det relativt høye standardavviket viser at det er noe variasjon i svarene.

Sammenligner vi holdningene til KI blant journalister og redaktører peker regresjonsanalysen (tabell 2) på noen tydelige forskjeller, der redaktører framviser mer positive holdninger til denne teknologien enn journalister. Dette bekreftes når journalister og redaktører blir bedt om å si seg enige eller uenige i ulike påstander. Mens 88 prosent av redaktørene oppgir at de er delvis eller helt enige i påstanden «Jeg er positiv til bruk av kunstig intelligens i mediene», svarer bare 64 prosent av

journalistene det samme. Det samme gjelder påstanden "KI har bidratt til å forbedre kvaliteten på arbeidet mitt" under en variabel med påstander om hvordan KI brukes på arbeidsplassen. Her sier 71 prosent av redaktørene seg helt eller delvis enige, mot bare 55 prosent av journalistene. Redaktørene er også i noe større grad enige i at KI kan effektivisere arbeidshverdagen, hjelpe folk med å forstå komplekse nyhetssaker bedre, og bidra til at journalistikken når flere som ellers ikke ville lest nyheter. Dette indikerer at redaktørene i større grad enn journalistene anser KI som et verktøy som kan utvider journalistikkens mulighetsrom.

Da vi gjennom regresjonsanalysen undersøkte hvorvidt holdninger til KI varierer etter organisasjonstype (se Tabell 2), fant vi en negativ statistisk signifikant sammenheng mellom organisasjonstype og holdninger til KI ($\beta = -0{,}054^*$). Siden organisasjonstype er kodet fra lokal via regional til riksdekkende redaksjon, betyr det at journalister og redaktører i nasjonale redaksjoner ser ut til å være noe mindre positive til KI enn journalister og redaktører i lokale og regionale redaksjoner.

Grensene for bruk av KI i journalistikken

Da vi under intervjuene spurte om hva det er greit å bruke KI til i den journalistiske arbeidshverdagen, samsvarte svarene i stor grad med svarene fra spørreundersøkelsen både når det gjelder holdninger og faktisk bruk. Den generelle holdningen ser ut til å være at KI er et nyttig og effektiviserende verktøy, som med fordel kan brukes som støtte i deler av arbeidsprosessen. Samtidig går det en tydelig grense mellom vurderingen av KI som et støtteverktøy og KI som produsent av den ferdige journalistiske teksten. Flere av informantene understreker at journalistene selv må ha kontroll over de sakene de produserer, og framhever oppgaver som faktasjekk, kildekritikk og "menneskemøter" som sentrale deler av det journalistiske arbeidet som ikke kan overlates til KI. En lokal journalist understreker for eksempel at KI ikke kan erstatte journalistens tilstedeværelse i møte med kilden, eller evnen til å oppfatte nyanser og "stemninger". I arbeidet med en sak om en jente med omfattende funksjonsnedsettelser, brukte journalisten for eksempel KI til transkripsjon og som sparringpartner med tanke på dramaturgi. Samtidig kunne ikke KI brukes i kontakten med foreldrene, siden KI, som journalisten formulerer det, "ikke kan erstatte det å være til stede, oppfatte stillhet, gråt og stemning, eller stille gode oppfølgingsspørsmål underveis". En annen lokal journalist er inne på den samme KI-begrensingen, og påpeker at KI egner seg dårlig til journalistikk som bygger på nærhet til kilder eller en dypere forståelse av menneskers historier, slik som featurejournalistikk. I slike saker kan overdreven bruk av KI føre til at viktige nyanser går tapt, og at kilden ikke blir gjengitt på en tilstrekkelig presis og respektfull måte, mener journalisten, og utdyper: "Det er et privilegium å få fortelle andre menneskers historier. Da blir det feil å bare kjøre alt gjennom en maskin og få teksten tilbake. Det skaper større avstand mellom journalisten og kilden". I et annet eksempel forteller en lokal journalist at hun ofte lar KI generere saker med utgangspunkt i lydopptak, men at hun er ekstra forsiktig med saker som krever scener og tilstedeværelse, da KI ofte mistolker og overdriver det som kommer fram i lydopptakene:

> Jeg var for eksempel på et singeltreff jeg skulle dekke før sommeren. Og der var det en dame som hadde med seg [instrumentet sitt] og sa at hun skulle synge. Og jeg tror samtlige fikk helt sjokk over hvor dårlig det var. Det var veldig trist. Men når jeg fôrer dette inn i Gemini, så skriver den at "hun sang med sin klokkeklare stemme". Det måtte jeg bare løse [...] Den prøvde seg, og det gjør den ofte. Så man må være veldig forsiktig med det der.

Flere av informantene knytter på denne måten journalistikk til noe mer enn selve teksten. Det handler også om journalisters tilstedeværelse, vurderingsevne og relasjon til de kildene man jobber med. En

journalist fra en regional redaksjon omtaler denne sosiale kontrakten som en type "avsendermoral" eller "avsendersjel", og understreker at publikum forventer at det er mennesker som står bak innholdet de leser. Ifølge journalisten har denne "moralen" stor innvirkning på journalistikkens tillit og troverdighet:

> Vi lever av tillit – tilliten til at noen har gjort et selvstendig tankearbeid, vurdert at en sak er viktig og funnet fram til de relevante aspektene. [...] Over tid vil nok mange vurdere troverdigheten til både enkeltjournalister og aviser ut ifra kvaliteten på vurderingene vi gjør. Derfor er det viktig at vi ikke lar KI gjøre for mange av disse vurderingene.

For å bevare tilliten til journalistikken, understreker flere av de vi har intervjuet at menneskelige journalister må undersøke om KI-generert eller KI-bearbeidet informasjon faktisk stemmer, samt vurdere hvilket materiale som i det hele tatt kan lastes inn i et KI-verktøy. Flere vektlegger for eksempel at sensitive, konfidensielle eller identifiserende opplysninger ikke har noe i et KI-verktøy å gjøre. Dette gjelder særlig materiale som kan avsløre anonyme kilder, som lydopptak, stemmer eller sladdede bilder. Også KI-genererte bilder trekkes fram som lite legitimt, siden de kan gi et misvisende inntrykk av virkeligheten. En lokal journalist forteller at uklarheter og manglende bevissthet over hva som regnes som sensitivt materiale eller hva som kan lastes opp i ulike KI-verktøy, gjør at journalister kan komme til å dele opplysninger de ikke burde:

> Det er noen modeller som skal være trygge å bruke, og andre hvor vi skal være mer forsiktige. Jeg har ikke lagt noe sensitiv informasjon i det hele tatt i KI. [...] Men jeg vet om en kollega som gjorde det for litt siden. Da var det helsejournaler og slik. Da tenkte jeg at hun har ikke helt fått med seg at dette ikke er innenfor. For da ble bare alt lastet opp. Jeg tror ikke folk er så bevisste på dette alltid.

Informantene peker også på at KI har begrensninger når det kommer til å identifisere originale caser og finne fram til ukjente kilder og perspektiver. Et hovedargument i denne sammenhengen er at KI stort sett bygger på og bearbeider informasjon som allerede er tilgjengelig, og dermed har vanskeligere for å oppdage nye historier, personer og perspektiver. En journalist fra en nasjonal redaksjon sier det slik: "Jeg skulle gjerne funnet en person på Instagram med 1000 følgere i stedet for en person med 300.000 følgere. Det er et område der KI fortsatt fungerer litt dårlig". Dette trekket ved KI gjør at flere informanter bekymrer seg for at KI gjør journalistikken mer generell, ensartet og mindre original. Dette kommer særlig fram i intervjuene som berører lokaljournalistikk, hvor informantene framhever verdien av lokal kunnskap og sosiale relasjoner utenfor digitale plattformer. En journalist peker for eksempel på hvordan lokaljournalistikken bygger på kjennskap til mennesker, historier og sammenhenger som ikke nødvendigvis er tilgjengelige på nettet, og trekker frem dette eksempelet:

> For en stund siden intervjuet jeg en mann som hadde tatt over en bedrift. Da tenkte jeg at KI aldri ville kommet fram til den vinklingen jeg valgte. KI ville ikke visst at moren hans var død, eller kjent historien til kvinnen som startet bedriften. Det er kunnskap som jeg kjenner til, og som folk her kjenner til gjennom lokale forbindelser.

På grunn av slike relasjoner og unik kunnskap om lokalsamfunnet, mener journalisten at lokale redaksjoner kan ha et fortrinn forhold til nasjonale redaksjoner i møte med KI.

Overordnet viser undersøkelsen altså at journalister og redaktører har nokså ambivalente holdninger til KI. Samtidig som teknologien anerkjennes som et legitimt støtteverktøy i deler av det journalistiske arbeidet, trekker flere grenser for bruk som innebærer at KI overtar oppgaver som forutsetter menneskelig tilstedeværelse, forståelse og vurderingsevne. Selv om redaktørene gjennomgående framstår som mer positive til KI enn journalistene, er også de enige i at teknologien ikke bør overta det journalistiske ansvaret. Holdningene kan dermed oppsummeres som en kombinasjon av praktisk optimisme og profesjonell tilbakeholdenhet: KI ønskes velkommen som et hjelpemiddel, men ikke som en erstatning for journalistens vurderinger, relasjoner og ansvar.

4.4 Uro og bekymring for bruk av KI

Samfunnskonsekvenser og utfordringer for journalistikken

I denne siste funn-delen ser vi nærmere på hvilke bekymringer journalister og redaktører har knyttet til bruk av KI i journalistikken. Spørsmålene omfatter både overordnede samfunnskonsekvenser og mer konkrete utfordringer for journalistisk arbeid og medienes framtid. Overordnet finner vi nok en gang forskjeller mellom journalister og redaktører. På spørsmål om utviklingen av KI vil føre til positive eller negative konsekvenser for samfunnet de neste fem årene, forventer 61 prosent av redaktørene positive konsekvenser, mot 36 prosent av journalistene. Omvendt forventer 39 prosent av journalistene negative konsekvenser, mot kun 18 prosent av redaktørene. Redaktørene har altså et grunnleggende mer positivt syn på KI.

Når det gjelder bruken av KI i journalistikken, er imidlertid de to gruppene mer på linje. På spørsmål om hva som er de tre viktigste negative utfordringene ved bruk av KI i nyhetsmediene (se Tabell 5), er både journalister og redaktører mest bekymret for feilinformasjon og "hallusinasjoner" (over 70 prosent i begge grupper). Nærmest halvparten bekymrer seg dessuten for svikt i redaksjonell kvalitetssikring og kontroll. Dette kan sees i sammenheng med at 15 prosent eller færre i begge grupper oppgir at de er enige i at KI-verktøy gir korrekt informasjon om nyhetssaker, og at over tre fjerdedeler oppgir at de ofte kan bli usikre på om bilder eller videoer de ser på internett er ekte eller generert eller redigert av KI. Færre mener imidlertid at lekkasje av sensitivt innhold, opphavsrett, manglende åpenhet om bruk av KI, KI-leverandørers tilgang til redaksjonelt innhold, manglende merking av KI-innhold og manglende kontroll over endringer og oppdateringer i KI-modellene er blant de tre viktigste negative utfordringene (se Tabell 5). Selv om det først og fremst tyder på at de mener andre utfordringer er viktigere, kan det også indikere at bekymringene til norske journalister og redaktører er tett knyttet til konsekvensene for den daglige nyhetsproduksjonen. De mer overordnede politiske og datasikkerhetsorienterte problemstillingene, inkludert manglende åpenhet fra og kontroll over de store, globale teknologileverandørene (se Díaz-Noci, 2020; Kuai, 2024; Simon, 2022), ser ut til å være mindre presserende i en travel hverdag.

Utfordringer	Journalister	Redaktører
Feilinformasjon og "hallusinasjoner"	71 %	77 %
Svikt i redaksjonell kvalitetssikring og kontroll	48 %	48 %
Bias og skjevhet i modellene	29 %	28 %
Overdreven tillit til innhold generert av KI blant journalister og redaktører	28 %	22 %
Tap av tillit hos publikum	27 %	29 %
Avhengighet av få internasjonale KI-leverandører	20 %	22 %
Manglende eller feil kildehenvisning	21 %	21 %
Konfidensialitet / lekkasje av sensitivt innhold og data	12 %	14 %

Opphavsrett / plagiering (tekst/bilder)	15 %	12 %
KI-leverandørers tilgang til redaksjonelt innhold/data	12 %	14 %
Manglende åpenhet om når/hvordan KI er brukt (merking/opplysning)	9 %	3 %
Manglende kontroll over endringer og oppdateringer i KI-modellene	4 %	5 %

Tabell 5: Journalister og redaktørers svar på spørsmålet: "Hvilke av følgende oppfatter du som de tre viktigste negative utfordringene ved bruk av kunstig intelligens i nyhetsmediene?".

Når det gjelder bekymringer for journalistenes framtidige arbeidsliv, finner vi igjen tydelige forskjeller mellom journalister og redaktører. Mens over halvparten av journalistene er enige i at KI kan føre til mer arbeidsledighet blant journalister, gjelder dette bare en fjerdedel av redaktørene. Samtidig mener et stort flertall i begge grupper at journalister som ikke kan bruke KI, stiller svakere enn journalister som behersker teknologien. Resultatene viser dermed at KI får en dobbel betydning i vurderingen av journalistyrkets framtid, der teknologien både utgjør en trussel og en mulighet for å utmerke seg.

En debatt mellom KI?

Intervjuene både bekrefter og utdyper bildet fra spørreundersøkelsen. Feilinformasjon og "hallusinasjoner" blir særlig sett på som store utfordringer. En lokal redaktør forteller for eksempel at redaksjonen flere ganger har publisert feilaktige opplysninger, særlig i saker hvor KI bearbeider innhold til sosiale medie-poster. Redaktøren understreker derfor behovet for at journalister går grundig gjennom og kontrollerer innholdet før det publiseres. En nasjonal redaktør understreker viktigheten av at KI ikke fritar redaksjonen eller den enkelte journalisten for ansvar.

Risikoen for å formidle feilinformasjon kommer imidlertid også fra andre enn redaksjonens egne medarbeidere. Flere informanter peker på at eksterne bidragsytere, som kronikk- og debattskribenter, leserbrevforfattere og andre samfunnsdebattanter, i økende grad bruker KI til å formulere innlegg og kommentarstoff. Dette gir ifølge informantene et større behov for faktasjekk av innhold og en fare for ensarting, da innleggene ofte har et gjenkjennelig mønster med svært lik oppbygning og formuleringer. Flere er også bekymret for at KI-generert innhold kan inngå i en selvforsterkende sirkel. En lokal journalist frykter for eksempel at tekster og innhold som inneholder feilaktige opplysninger vil fôre KI-modellene med informasjon som senere "presenteres som fakta". En annen peker på at en stadig større del av internett består av KI-generert innhold, og at dette kan føre til at bestemte synspunkter forsterkes når KI-generert innhold bygger videre på annet KI-generert innhold. En journalist fra en nasjonal redaksjon frykter at det kan gå så langt at menneskene ikke lenger tar del i den offentlige debatten, og at KI ender opp med å diskutere med KI:

> Vi ser allerede et problem i at vi får mange debattinnlegg og svar som tydelig er KI-genererte. [...] Hvis noen får et motsvar, kan det også oppstå en situasjon der man lurer på om det er KI mot KI. Hvor mye står personen egentlig bak selv? Er vedkommende enig i det som står, eller likte han eller hun bare svaret KI lagde?

En lokal journalist uttrykker en lignende bekymring, og knytter den særlig til hvordan KI kan brukes til å bekrefte allerede etablerte oppfatninger og forsterke konflikter i debatter og kommentarfelt. Da kan man, ifølge journalisten, "ende i en endeløs diskusjon der man ikke lytter til argumentene, men bare bruker KI til å produsere stadig nye motargumenter". Siden "folk ikke liker å bli utfordret på meningene sine" risikerer man, ifølge journalisten "at man hele tiden finner innhold som bekrefter det man allerede tror"

og ikke leter etter andre kilder eller balanserte framstillinger. Til slutt, sier vedkommende, "blir det en ond sirkel der folk ikke lenger hører på hverandre."

Frykt for "hype" og en svekket offentlighet

I tråd med spørreundersøkelsen reflekterer intervjuene også bekymringer for at KI kan redusere behovet for journalister i framtiden. En regional journalist beskriver det for eksempel som "skummelt" at breakingdesken i framtiden kanskje kan trenge én journalist i stedet for to, fordi "pressemeldinger, politimeldinger og annet konkret kildemateriale kan bearbeides raskere" ved hjelp av KI. Samtidig reflekterer flere over hva som mer overordnet kan gå tapt, både i journalistikken og den bredere offentligheten generelt, dersom menneskelig arbeidskraft og vurderingsevne i for stor grad erstattes av KI. En lokal journalist framhever for eksempel hvordan journalister kan se sammenhenger på måter KI ikke nødvendigvis gjør, blant annet fordi de kan trekke på tidligere erfaringer, lokalkunnskap og kreative koblinger mellom ulike opplysninger: "Mennesker kan [...] koble ting sammen på en annen måte. Hvis en hendelse skjer på et sted der jeg kjenner til en tidligere sak, kan jeg huske dette og se sammenhenger. Vi har også evnen til å tenke kreativt og koble sammen ulike opplysninger. KI har ikke den samme evnen".

Slike bekymringer, knyttet til menneskelig tenkning, vurderingsevne og journalistisk skjønn er i det hele tatt et gjentakende tema i vårt intervjumateriale. Flere informanter er særlig bekymret for at økt KI-bruk på sikt kan svekke journalistenes egen tankevirksomhet og dermed den menneskelige vurderingsevnen som journalistikken er helt avhengig av. En lokal journalist sier det slik: "Mennesker kan bli mindre aktive i egen tenkning dersom de overlater for mye til KI. Det er veldig skummelt hvis man gradvis mister den kritiske tenkningen".

Slik sett kan den største trusselen først og fremst ligge i det flere omtaler som en ukritisk og lite bevisst bruk av KI-verktøyene. En lokal journalist framhever for eksempel at den største trusselen KI byr på i dag er "hype", "ukritiskhet" og en "manglende tekniske forståelse av hva dette faktisk er". Vedkommende poengterer at kvaliteten på KI-generert innhold i utgangspunktet avhenger av hvilket verktøy man bruker, hvordan spørsmål og prompter formuleres, og hvilken kontekst spørsmålene inngår i. Uten tilstrekkelig teknisk og kritisk forståelse kan brukeren få svar eller formuleringer uten å forstå hva de egentlig bygger på, påpeker journalisten, og bruker dette eksempelet:

> Hvis jeg spør en fireåring hva klokka er, får jeg kanskje svaret: 'Det er noe du har på hånda.' Hvis jeg spør en voksen, kan jeg få svaret: 'Den er kvart på to.' Det er samme spørsmål, men svarene blir helt forskjellige. Problemet er ikke nødvendigvis klokka, men hvem vi spør og hvilken kontekst spørsmålet stilles i.

Overordnet knytter flere av bekymringene seg til bredere spørsmål om journalistikkens samfunnsrolle og medienes troverdighet. Flere av informantene understreker hvordan dagens informasjonslandskap gjør det vanskelig for publikum å vite hva som er ekte, hvem som står bak innholdet man møter, hvilke interesser som ligger bak ulike framstillinger eller hvilke opplysninger man kan stole på. En journalist fra en nasjonal redaksjon er for eksempel redd medienes tillit står på spill dersom journalister "lener seg for mye på teknologien". En lokal journalist reflekterer også over hvordan økt usikkerhet rundt det man ser på nettet kan gjøre publikum mer skeptiske til alt innhold, og utdyper: "Det kan være sunt, men også problematisk. [...] Hvis folk ikke tror på det som står i avisene, skader det den offentlige debatten."

Journalisten er ikke den eneste som bekymrer seg for kvaliteten på den offentlige samtalen. Flere trekker fram hvordan KI nå kan påvirke hvordan mennesker orienterer seg, danner seg meninger og deltar i politiske diskusjoner. En journalist fra en nasjonal redaksjon er særlig bekymret for de unge:

Jeg tror unge som vokser opp med KI fra starten av, kan bli mer påvirket enn de selv er klar over. Dette kan særlig få betydning i politiske spørsmål og under valg. Det kan bli veldig enkelt å spørre en bot: 'Hva bør jeg stemme på?'. Hvis svaret høres fornuftig ut, kan man bli påvirket av det. Jeg har inntrykk av at botene ofte svarer på en positiv og bekreftende måte. Det kan gjøre at man får tillit til svaret. Jeg er litt bekymret for at den offentlige debatten om fem, ti eller femten år kan bli enda mer splittet.

5. Konkluderende diskusjon

Denne rapporten har gjennom en kvantitativ spørreundersøkelse og kvalitative dybdeintervjuer undersøkt hvordan norske journalister og redaktører bruker KI i arbeidshverdagen sin, og hvilke holdninger de har til den nye teknologien. I dette kapitlet oppsummerer og diskuterer vi hovedfunnene gjennom fem punkter, som alle belyser hvordan KI tas i bruk, vurderes og forhandles.

For det første viser vår undersøkelse at **både bruken av og holdningene til KI blant norske journalister og redaktører er svært sprikende**. Dette tyder på at norsk presse fortsatt befinner seg i en tidlig utprøvingsfase, hvor bruk og holdninger testes, vurderes og forhandles. Foreløpig ser det ikke ut til å finnes en tydelig eller forent forståelse av hva KI skal brukes til, hvor grensene går for hva som er legitimt, eller hvordan teknologien best skal kunne integreres i det journalistiske arbeidet. Dette viser seg først og fremst gjennom en relativt omfattende, men ujevn bruk. Selv om mange av journalistene og redaktørene vurderer teknologien som både nyttig og effektiviserende, varierer anvendelsen både innad i redaksjoner og mellom redaksjoner. Videre er utprøving og eksperimentering ofte initiert og drevet fram av entusiastiske (gjerne yngre) enkeltjournalister, som utvikler egne agenter, arbeidsmetoder og verktøy som ikke alltid er del av en samlet redaksjonell strategi. Forholdet til KI er derfor preget av mye prøving, feiling og raske endringer, hvor journalister og redaksjoner fortsatt samler erfaringer.

Undersøkelsen viser også **store forskjeller mellom redaktører på dene ene siden og journalister på den andre når det kommer til bruk av og holdninger til KI**. I sum framstår redaktørene som gjennomgående mer positive til KI enn journalistene, som i større grad bekymrer seg over hvordan teknologien påvirker journalistisk kvalitet, autonomi og framtidige arbeidsvilkår. Overordnet reflekterer de ulike tilnærmingene de ulike rollene journalister og redaktører har i redaksjonen. Med et større ansvar for strategi og økonomisk utvikling ser redaktørene i større grad ut til å vurdere KI som et verktøy for effektivisering, innovasjon og organisatorisk progresjon. Journalistene har på sin side et tydeligere profesjonsorientert perspektiv. De anerkjenner også KI som nyttig, men er mer tilbakeholdne når teknologien griper for mye inn i den journalistiske kjernevirksomheten. Dette gjelder særlig spørsmål knyttet til menneskemøter, journalistisk vurderingsevne og kontroll over eget arbeid. Dette kommer særlig til uttrykk gjennom uttrykk som “avsendersjel” og “avsendermoral”, og fokuset på tillitskontrakten som eksisterer mellom mediene og publikum. Disse funnene er i tråd med både Møller et al. (2026) og Olsen (2023), som finner at redaksjonelle roller, samt verdiene og selvforståelsen som knytter seg til disse, preger bruken og vurderingen av ny teknologi.

Det er også store forskjeller mellom redaktører og journalister i vurderingen av hvorvidt redaksjonene har tydelige retningslinjer for å kvalitetssikre og regulere KI-bruk. Mens redaktørene stort sett mener at veiledende og organisatoriske rammer er på plass, er journalistene mer usikre på hvilke regler som gjelder og hvordan disse skal praktiseres. Dette kan selvsagt skyldes dårlig kommunikasjon og forankring. Men det kan også reflektere den omskiftelige og uoversiktelige karakteren til KI-feltet, som skaper frykt for å tråkke feil eller bryte med uklare eller skiftende forventninger.

Det tredje hovedpunktet handler om at både **bruk og holdninger varierer mellom nasjonale, regionale og lokale redaksjoner.** Generelt ser journalister og redaktører i lokale og regionale redaksjoner ut til å være mer positive til KI enn journalister og redaktører i nasjonale redaksjoner. I tillegg bruker lokale redaksjoner i større grad KI til tekstarbeid, men mindre til lyd- og bildearbeid enn regionale og nasjonale redaksjoner. Med forbehold om at organisasjonstype ikke alltid speiler størrelse og ressurser, ser funnet ut til å i tråd med Wilczek, Haim og Thurmans (2024) studie som viser hvordan begrensede ressurser kan øke behovet for å effektivisere arbeidet, samtidig som det gjør det vanskeligere å utnytte det fulle potensialet til KI. Som vi har sett, har større nasjonale og regionale redaksjoner ofte ressurser nok til at egne personer eller grupper (ofte dedikerte redaktører og redaksjoner) kan arbeide spesifikt

med KI og tilgrensende problemstillinger. Dermed har de bedre mulighet til å tilby opplæring og kursing internt, samt å utvikle egne verktøy og felles retningslinjer enn mindre redaksjoner. Samtidig er de mindre redaksjonene mer avhengige av de konkrete effektiviseringsgevinstene KI tilbyr, da færre journalister må dekke flere ulike arbeidsoppgaver og funksjoner. Dette KI-paradokset ser imidlertid ut til svekkes noe av lokalredaksjonenes konserntilhørighet. Gjennom felles teknologisk infrastruktur har de tilgang til mange av de samme verktøyene som større redaksjoner har, samt muligheter til å dele erfaringer og få opplæring på tvers av konsernet. Lokalredaksjonene ser dessuten ut til å besitte et særlig fortrinn i møte med KI, da den lokale journalistikken bygger på kunnskap og relasjoner som er vanskelig for teknologien å gjenskape. Slik også Cifliku og Heuer (2026) finner, har KI-verktøy fortsatt til gode å opparbeide seg lokal kunnskap, nærhet til lokalsamfunnet eller kildekontakt på linje med menneskelige journalister. Samtidig som de er mer avhengige av effektiviteten KI kan tilby, er de lokale redaksjonene altså ikke nødvendigvis de som er mest utsatt for å få sitt journalistiske arbeid erstattet av KI.

Dette fører oss til vårt fjerde hovedpunkt, som handler om at **menneskelig tilstedeværelse, vurderingsevne og ansvar fortsatt anses som helt avgjørende for journalistikken**. Selv om informantene gjennomgående beskriver KI som et nyttig verktøy i avgrensede deler av arbeidsprosessen, er de fleste tydelige på at det er mindre egnet til oppgaver som krever dypere kontekstforståelse, originalitet, mellommenneskelig forståelse eller journalistisk skjønn. Dette reflekterer også tidligere studier, som viser hvordan teknologisk automatisering har vanskeligere for å erstatte eller ivareta menneskelige egenskaper, slik som kritisk vurdering, kreativitet eller kontekstforståelse (Susskind & Susskind, 2015; Van Dalen, 2012; Olsen, 2021). Flere peker for eksempel på at en journalistisk kjerneoppgave er å lete fram relevante perspektiver, oppsøke mennesker og formidle deres historier. For journalister kan dette innebære å oppfatte stillhet, kroppsspråk, stemning, følelser eller andre uuttalte nyanser som kan være avgjørende for hvordan en historie forstås og gjengis. Journalister skal også vurdere forhold som relevans eller nyhetsverdi, og er derfor avhengige av å ha et selvstendig og mer helhetlig blikk på hvordan enkelthendelser og historier inngår i større samfunnsmessige sammenhenger. En slik kontekstuell forståelse har KI tilsynelatende dårligere forutsetninger for å utvikle (se også Thäsler-Kordonouri, S., & Koliska, M., 2025; Breazu and Katsos, 2024; González-Arias et al., 2024). Frykten for at KI standardiserer eller homogeniserer både språk og innhold er også fremtredende, og flere peker på at dette kan føre til mindre originale tekster, uttrykksformer og vinklinger. Journalisters evne til å oppdage det uventede og finne fram til historier som ennå ikke er fortalt, framstår derfor som særlig viktig.

Til slutt kommer det både i spørreundersøkelsen og intervjuene fram **en overordnet frykt for å overgi for mye kontroll til KI.** For det første handler det om å bevare kontroll over informasjonen som inngår i det journalistiske arbeidet og over hva som publiseres. Både journalister og redaktører har generelt liten tillit til at KI-verktøy alene, uten menneskelig kontroll og kvalitetssikring, kan produsere korrekt informasjon (se også Yadlin & Merciano, 2024; Bandara, 2024). Feilinformasjon, hallusinasjoner, falske sitater og uriktige påstander understreker behovet for kildekritikk og redaksjonelle rutiner som sikrer at KI-bearbeidet innhold blir kontrollert før publisering. Frykten for å miste kontroll gjelder også journalistenes egne tekster og vurderinger. Informantene er særlig bekymret for at omfattende KI-bruk kan svekke kritisk og selvstendig tenkning, og dermed også journalistenes faglige vurderingsevne. Overordnet handler bekymringen også om å miste kontroll over offentligheten og det felles informasjonsgrunnlaget den offentlige samtalen bygger på. Observasjonene knyttet til hvordan KI-generert innhold inngår i selvforsterkende kretsløp – hvor feilaktig eller ensidig informasjon brukes til å generere nye tekster, formulere svar, som så utgjør treningsgrunnlag for KI-modellene – peker på en grunnleggende uro for hvordan utviklingen kan gjøre medieoffentligheten mer uoversiktlig, mindre etterprøvbar og mer polarisert. Dermed framstår det å bygge troverdighet og tillit som journalistikkens

mest grunnleggende ansvar. I den nye, “hybride” journalistikken (Diakopoulos, 2019) handler dette ansvaret særlig om hvordan mennesker og teknologi samspiller: Selv om KI kan inngå i stadig flere deler av den journalistiske arbeidsprosessen, må journalistene og redaktørene fortsatt ha kontroll over vurderingene, kvalitetssikringen og den endelige publiseringen. For mediene kan dette bety å tydeliggjøre hvem som står bak innholdet som publiseres, hvordan det er produsert, og hvilke redaksjonelle vurderinger som egentlig ligger til grunn.

Referanser

Bandara, C. (2024). Hallucination as disinformation: The role of LLMs in amplifying conspiracy theories and fake news. *Journal of Applied Cybersecurity Analytics, Intelligence, and Decision-Making Systems*, 14(12), 65–76.

Becker, K. B., Simon, F. M., & Crum, C. (2025). Policies in parallel? A comparative study of journalistic AI policies in 52 global news organisations. *Digital Journalism*, 13(9), 1578–1598. https://doi.org/10.1080/21670811.2024.2431519

Breazu, P., & Katsos, N. (2024). ChatGPT-4 as a journalist: Whose perspectives is it reproducing? *Discourse & Society*, 35(6), 687–707.

Castillo-Campos, M., Varona-Aramburu, D., & Becerra-Alonso, D. (2024). Artificial intelligence tools and bias in journalism-related content generation: Comparison between ChatGPT-3.5, GPT-4 and Bing. *Tripodos*, (55), Article 06.

Cifliku, B., & Heuer, H. (2026). They think AI can do more than it actually can: Practices, challenges, and opportunities of AI-supported reporting in local journalism. In *Proceedings of the 2026 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. Association for Computing Machinery. https://doi.org/10.1145/3772318.3791130

Cools, H., & Diakopoulos, N. (2024). Uses of generative AI in the newsroom: Mapping journalists' perceptions of perils and possibilities. *Journalism Practice*. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/17512786.2024.2394558

Diakopoulos, N. (2007, January 13). *What is computational journalism?* [Blog post]. Computational Journalism. Hentet 30.10.2026 fra: http://gt-cj.blogspot.com/

Diakopoulos, N. (2019). *Automating the news: How algorithms are rewriting the media*. Harvard University Press. https://doi.org/10.4159/9780674239302

Díaz-Noci, J. (2020). Artificial intelligence systems-aided news and copyright: Assessing legal implications for journalism practices. *Future Internet*, 12(5), Article 85. https://doi.org/10.3390/fi12050085

Eder, M., & Sjøvaag, H. (2025). Falling behind the adoption curve: Local journalism's struggle for innovation in the AI transformation. *Journal of Media Business Studies*, 22(4), 325–343. https://doi.org/10.1080/16522354.2025.2473301

Fenn, J., & Raskino, M. (2008). *Mastering the hype cycle: how to choose the right innovation at the right time*. Harvard Business Press.

Fridman, M., Krøvel, R., & Palumbo, F. (2023). How (not to) run an AI project in investigative journalism. *Journalism Practice*, 19(6), 1362–1379.

García-Faroldi, L., Teruel, L., & Blanco, S. (2025). Unmasking AI's role in the age of disinformation: Friend or foe? *Journalism and Media*, 6(1), Article 19.

González-Arias, C., Chatzikoumi, E., & López-García, X. (2024). The anthropomorphic pursuit of AI-generated journalistic texts: Limits to expressing subjectivity. *Frontiers in Communication*, 9, Article 1452321.

Graefe, A. (2016). *Guide to automated journalism*. Tow Center for Digital Journalism, Columbia University.

Gutiérrez-Caneda, B., & Vázquez-Herrero, J. (2024). Redrawing the lines against disinformation: How AI is shaping the present and future of fact-checking. *Tripodos*, (55), Article 04.

iTromsø (2025). Skolen min - og AI-skandalen. [Metoderapport i Data-SKUP]. *SKUP*. Hentet 30.10.2026 fra: https://www.skup.no/sites/default/files/2025-10/2025_09_dataskup_itromso.pdf

Kuai, J. (2024). Unravelling copyright dilemma of AI-generated news and its implications for the institution of journalism: The cases of the US, EU, and China. *New Media & Society*, 26(9), 5150–5168. https://doi.org/10.1177/14614448241251798

Larsen, E. (2026, 20. oktober). Veien til journalistikkens irrelevans er brolagt med snarveier. *Journalisten.no*. Hentet 30.10.2026 fra: https://www.journalisten.no/veien-til-journalistikkens-irrelevans-er-brolagt-med-snarveier/686408

Molla, M. A.-M., & Ahsan, M. (2025). Artificial intelligence and journalism: A systematic bibliometric and thematic analysis of global research. *Computers in Human Behavior Reports*, 20, Article 100830. https://doi.org/10.1016/j.chbr.2025.100830

Møller, L. A., Cools, H., & Skovsgaard, M. (2026). One size fits some: How journalistic roles shape the adoption of generative AI. *Journalism Practice*, 20(9), 2796–2817. https://doi.org/10.1080/17512786.2025.2484622

Newman, N., Fletcher, R., Robertson, C. T., Arguedas, A. R., & Nielsen, R. K. (2024). Reuters Institute Digital News Report 2024. *Reuters Institute for the Study of Journalism*. https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2024-06/RISJ_DNR_2024_Digital_v10%20lr.pdf

Olsen, G. R. (2021). Accepting automated news as "low-quality" journalism. *Journalistica*, 15(1). https://doi.org/10.7146/journalistica.v15i1.124985

Olsen, G. R. (2023). Enthusiasm and alienation: How implementing automated journalism affects the work meaningfulness of three newsroom groups. *Journalism Practice*, 19(2), 304–320. https://doi.org/10.1080/17512786.2023.2190149

Piasecki, S., Morosoli, S., Helberger, N., & Naudts, L. (2024). AI-generated journalism: Do the transparency provisions in the AI Act give news readers what they hope for? *Internet Policy Review*, 13(4).

Simon, F. M. (2022). Uneasy bedfellows: AI in the news, platform companies and the issue of journalistic autonomy. *Digital Journalism*, 10(10), 1832–1854. https://doi.org/10.1080/21670811.2022.2063150

Simon, F. M. (2024). *Artificial intelligence in the news: How AI retools, rationalizes, and reshapes journalism and the public arena*. Tow Center for Digital Journalism, Columbia University. https://doi.org/10.7916/ncm5-3v06

Simonsen, E. (2024, 17. juni). Gunnar Stavrum om KI: – Et mirakel for redaktørstyrte medier. *M24*. Hentet 30.10.2026 fra: https://www.m24.no/gunnar-stavrum-journalistikk-kunstig-intelligens/gunnar-stavrum-om-ki-et-mirakel-for-redaktorstyrte-medier/728574

Susskind, R. E., & Susskind, D. (2015). *The future of the professions: How technology will transform the work of human experts*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780198713395.001.0001

Syvertsen, T., Mjøs, O. J., Moe, H., & Enli, G. (2014). *The media welfare state: Nordic media in the digital era*. University of Michigan Press.

Thäsler-Kordonouri, S., & Koliska, M. (2025). Journalistic agency and power in the era of artificial intelligence. *Journalism Practice*, 19(10), 2189–2208.

Thurman, N. (2019). Computational journalism. In K. Wahl-Jorgensen & T. Hanitzsch (Eds.), *The handbook of journalism studies (2nd ed.)*. Routledge.

Van Dalen, A. (2012). The algorithms behind the headlines: How machine-written news redefines the core skills of human journalists. *Journalism Practice*, 6(5–6), 1–11. https://doi.org/10.1080/17512786.2012.667268

Veerbeek, J. (2025). Fighting fire with fire: Journalistic investigations of artificial intelligence using artificial intelligence techniques. *Journalism Practice*, 1–19.

Wilczek, B., Haim, M., & Thurman, N. (2024). Transforming the value chain of local journalism with artificial intelligence. *AI Magazine*, 45(2), 200–211. https://doi.org/10.1002/aaai.12174

Yadlin, A., & Marciano, A. (2024). Hallucinating a political future: Global press coverage of human and post-human abilities in ChatGPT applications. *Media, Culture & Society*, 46(8), 1580–1598.

Vedlegg

Vedlegg 1: Faktoranalyse

Vi benyttet en serie dikotome variabler (ja eller nei) for å undersøke hvorvidt respondentene brukte KI i forbindelse med spesifikke journalistiske arbeidsoppgaver. For å identifisere underliggende, latente brukertyper ble disse 15 variablene analysert ved hjelp av en eksplorerende faktoranalyse. Tabell 6 viser de underliggende variablene, og vi bruker farger for å indikere hvordan faktorladningene grupperte seg i teoretisk meningsfulle brukskategorier.

Variabel	Bruksområde	Forberedelser	Tekstarbeid	Lydarbeid	Bildearbeid
s_207_7	Informasjonsinnhenting og research	0.46	-0.03	-0.18	0.26
s_207_10	Analyse datahåndtering og visualisering	0.79	-0.03	0.12	-0.10
s_207_13	Planlegging	0.51	0.20	-0.05	0.07
s_207_14	Idégenerering og sparring	0.49	0.24	-0.09	0.17
s_207_15	Koding	0.47	-0.12	0.24	-0.06
s_207_1	Lage utkast til saker	0.06	0.65	0.05	0.33
s_207_2	Forbedre redigere tekst	0.23	0.55	0.05	-0.14
s_207_6	Lage overskrifter, headlines. ingress	-0.11	0.76	0.01	-0.08
s_207_9	Oppsummering av tekst	0.20	0.41	0.22	-0.08
s_207_4	Generere lydinnhold fra tekst	-0.08	0.12	0.43	-0.07
s_207_12	Transkribering	0.03	0.01	0.97	0.05
s_207_3	Forbedre. redigere bilder. video. lyd	-0.07	0.01	0.16	0.72
s_207_5	Lage bilder. video og illustrasjoner	0.28	-0.13	-0.01	0.37
s_207_11	Oversettelser	0.28	-0.03	0.25	0.11
s_207_8	Faktasjekk	0.24	0.15	-0.07	0.30

	Eigenvalues	4.08	1.61	1.39	1.31
	% Variance explained	32.2	27.5	23.1	17.2
	Tetrachoric α	0.71	0.74		
	Spearman-Brown correlation			0.59	0.51

Tabell 6. Faktoranalyse av bruksvariablene

Kaiser–Meyer–Olkin = 0,69. Bartletts sfærisitetstest, $\chi^2(105) = 3645{,}49$, $p < 0{,}001$. Total forklart varians: 42,9 %.

Underliggende dimensjoner som de som ble identifisert ovenfor – "Forberedelser", "Tekstarbeid", "Lydarbeid" og "Bildearbeid" – måles ofte ved hjelp av minst to variabler. I utgangspunktet bør enhver kombinasjon av variabler med en egenverdi på over 1 vurderes, forutsatt at den kan sies å være teoretisk meningsfull. I datamaterialet som presenteres her, var det fem egenverdier over 1, men en firefaktorløsning ble beholdt fordi den ga den mest tolkbare og teoretisk sammenhengende strukturen. Resultatene i tabell 6 viser også at to variabler – "Oversettelser" og "Faktasjekk" – ikke hadde faktorladninger over 0,30, som er en vanlig terskelverdi. Dette antyder at de har begrenset sammenheng med de fire identifiserte faktorene.

Firefaktorløsningen forklarte 42,86 % av den totale variansen. Reliabiliteten til de bredere faktorene – som omfattet tre eller flere underliggende variabler – ble vurdert ved hjelp av tetrachorisk alfa, mens reliabiliteten til faktorene med to variabler ble vurdert ved hjelp av Spearman–Brown-koeffisienten. Lyd- og bildefaktorene hadde lave Spearman–Brown-koeffisienter (< 0,60), noe som indikerer begrenset intern konsistens. Disse to faktorene bør derfor tolkes som foreløpige, eksplorative indekser snarere enn som robuste underskalaer.

Vedlegg 2: Regresjonsanalyse holdning

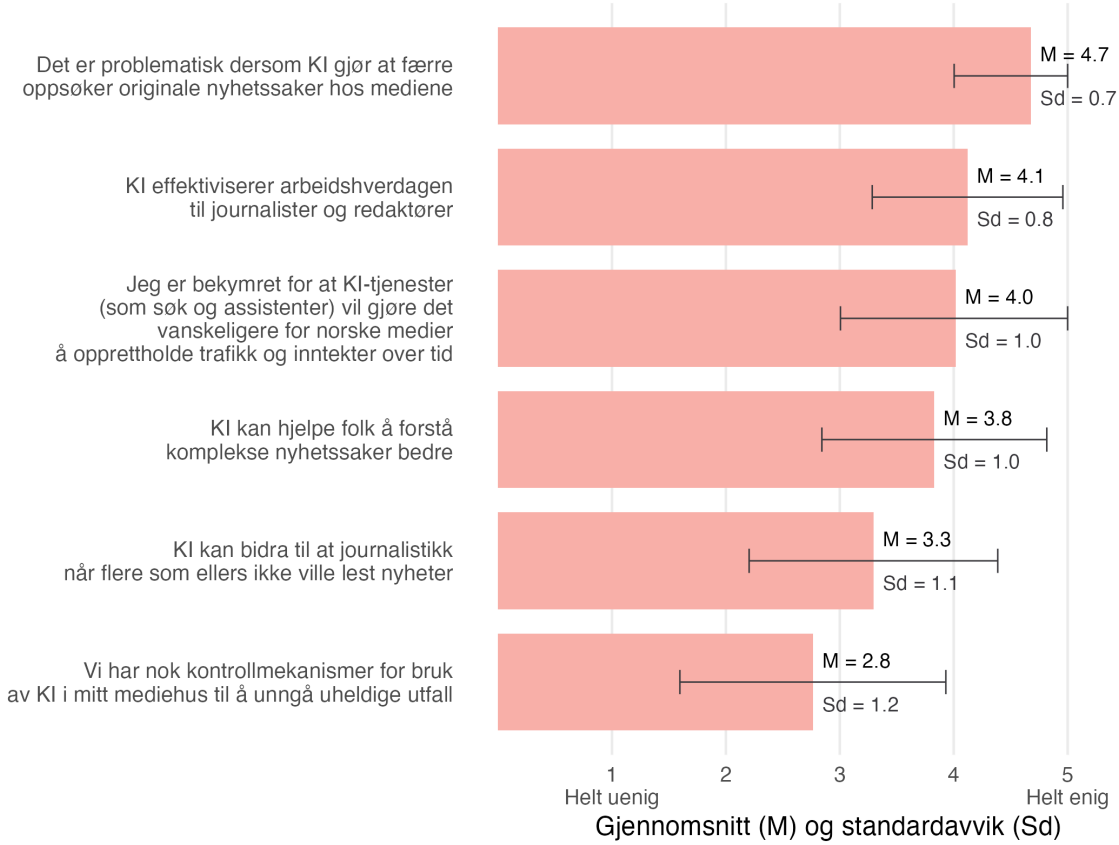

Figur 3, hentet fra side 26. Et utvalg variabler som viser journalisters og redaktørers holdninger til KI. Variablene danner grunnlaget for regresjonsanalysen i tabell 2.

Alle variablene ble målt på en Likert-skala fra 1 til 5, der «1» angir at man er helt uenig, og «5» at man er helt enig. De presenteres i figur 1 i synkende rekkefølge etter gjennomsnittsskår. Denne rekkefølgen viser at to av de tre variablene som skåret 4 eller høyere på enighetsskalaen, uttrykker mer negative holdninger til KI («Det er problematisk dersom KI gjør at færre oppsøker originale nyhetssaker hos mediene» og «Jeg er bekymret for at KI-tjenester (som søk og assistenter) vil gjøre det vanskeligere for norske medier å opprettholde trafikk og inntekter over tid»). Den tredje («KI effektiviserer arbeidshverdagen til journalister og redaktører») uttrykker derimot en mer positiv holdning.

Ettersom de seks målingene i figur 1 kan sies å representere ulike aspekter ved hvordan KI kan påvirke journalistisk praksis, var neste steg å kombinere dem i en additiv indeks som viser respondentenes samlede holdning til KI. For å gjøre dette omkodet vi de tidligere nevnte negativt formulerte variablene, summerte verdiene for alle de seks variablene og delte summen på antallet variabler, altså seks. Den interne konsistensen ble vurdert ved hjelp av McDonalds ω, som ga en akseptabel verdi på 0,77. Den tilfredsstillende interne konsistensen, sammen med gjennomsnittet (M = 2,85) og standardavviket (SD = 0,6) for indeksen, tyder på at de fleste respondentene er forholdsvis forsiktige når det gjelder KI-ens rolle i yrket deres.

Høyskolen Kristiania

Høyskolen Kristiania er en stiftelse hvis formål er undervisning og forskning. Alt økonomisk overskudd brukes til å styrke høyskolens fag- og læringsmiljø.

Høyskolen Kristiania leverer forskning og utdanning på fagskole, bachelor, master og doktorgradsnivå innen ledelse, organisasjon, markedsføring, kommunikasjon, informatikk, helsevitenskap, innovasjon og kunstfag. Med over 20 000 studenter, 800 ansatte, og et stort utdanningstilbud i Oslo, Bergen og på nett, er Høyskolen Kristiania Norges største uavhengige breddehøyskole, og Fagskolen Kristiania Norges største fagskole.

Kristianias oppdrag er å bidra til Norges sosiale og økonomiske utvikling gjennom problemdrevet og anvendt kunnskapsutvikling, innovasjon og formidling, i nært samarbeid med arbeidslivet, basert på det fremste innen forskning og kunstnerisk arbeid. For å kunne utføre dette oppdraget på en mest mulig effektiv måte, jobber Kristiania med å bli akkreditert som Norges første uavhengige universitet.

Kristiania